

Vlaams
Parlement

vergadering **C68**
zittingsjaar 2017-2018

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 6 december 2017

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de openbaarheid van bestuur inzake dierenwelzijnsrapporteringen – 435 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de heropening van de Olmense Zoo – 406 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de heropening van de Olmense Zoo – 417 (2017-2018)	8
VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de visie van de industriële sectorfederaties en grootverbruikers op de Eliastudie met betrekking tot de energiebevoorrading en het scenario van het langer openhouden van enkele kerncentrales – 492 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de vraag van Agoria, essenscia en FEBELIEC om twee kerncentrales open te houden – 525 (2017-2018)	14
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de verlenging van de steunregeling voor de biomassacentrale Max Green in Gent – 508 (2017-2018)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de steun aan de biomassacentrale Max Green in Gent – 526 (2017-2018)	28
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de REG-premies (rationeel energiegebruik) – 523 (2017-2018)	32
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de indieningstermijnen voor de EPB-aangifte (energieprestatie en binnenklimaat) – 524 (2017-2018)	37
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over pocketvergisters – 530 (2017-2018)	39

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de openbaarheid van bestuur inzake dierenwelzijnsrapporteringen – 435 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, we werden recent allemaal opgeschrikt door een aantal undercoverbeelden bij een Vlaamse eierproducent. De beelden waren niet fraai, en het mag voor ons duidelijk zijn dat dergelijke situaties niet door de beugel kunnen.

Wat we in de nasleep van dit dossier echter mochten vernemen, is dat uw diensten reeds op 14 oktober 2016 een proces-verbaal hadden opgemaakt voor het betrokken bedrijf. Dit proces-verbaal betrof zestien pagina's met een uitgebreide schets van de situatie in vijf hokken van het bedrijf. Daarnaast kon men uit dit pv een aantal overtredingen aflezen, die werden gekoppeld aan opgelegde maatregelen. Ten slotte staat er vermeld dat tijdens de controle geen verhoor werd afgenomen van de betrokkene.

Gezien de zeer gevoelige thematiek lijkt mij dit toch allemaal zeer essentiële informatie die in het kader van de verdere procesvoering reeds openbaar raadpleegbaar was op een website van derden. Ook uw dienst Dierenwelzijn deelt kennelijk deze mening en weigerde dan ook om in te gaan op een verzoek tot integrale overlevering van de 'informatieformulieren die door dierenartsen met opdracht werden doorgestuurd naar uw dienst inzake overtredingen in de Vlaamse slachthuizen'.

Tegen deze weigering werd echter succesvol beroep aangetekend door de aanvrager. De beroepsinstantie meende namelijk dat de uitzondering die door dienst Dierenwelzijn werd gehanteerd, ten onrechte werd ingeroepen. De dienst deed namelijk een beroep op artikel 13, 2^e, van het decreet betreffende de openbaarheid van bestuur. Deze uitzondering stelt dat de instanties een aanvraag tot openbaarmaking kunnen afwijzen 'als de openbaarmaking afbreuk doet aan de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, tenzij de betrokken persoon met de openbaarmaking instemt'.

De beroepsinstantie zag in casu niet in op welke manier er sprake kan zijn van enige inbreuk op de bescherming van de persoonlijke levenssfeer door de openbaarmaking van de persoonlijke gegevens in het dossier. Op het einde van haar besluit formuleert de beroepsinstantie dan ook dat de informatieformulieren volledig moeten worden bezorgd aan de beroepsindiener weliswaar 'onder voorbehoud van de eventuele toepassing van andere decretaal bepaalde uitzonderingsgronden'.

Minister, in het kader van deze uitspraak had ik graag de volgende vragen aan u gesteld. Wat vindt u van het feit dat processen-verbaal van de dienst Dierenwelzijn vrij te consulteren zijn op de website van derden? Kan er volgens u nog sprake zijn van een objectief proces als dergelijke informatie voorafgaand aan een eventuele straf- of administratieve sanctie wordt bekendgemaakt? Zijn de rechten van verdediging hierdoor niet in het gedrang?

Is er volgens u een mogelijkheid om beroep te doen op een andere decretale uitzonderingsgrond? Had de dienst Dierenwelzijn er niet beter aan gedaan om zich te beroepen op artikel 13, 4^e, als uitzonderingsgrond voor de openbaarheid van bestuur? Deze uitzonderingsgrond betreft 'bestuursdocumenten die uitsluitend ten behoeve van de strafvordering of de vordering van een administratieve sanctie

werden opgesteld'. Waarom beroept de dienst Dierenwelzijn zich niet op deze uitzonderingsgrond? De openbaar gemaakte documenten betreffen immers processen-verbaal waarbij overtredingen worden vastgesteld, dit met het oog op verder gevolg, strafrechtelijk dan wel administratiefrechtelijk.

In hoeverre plant u een overleg met de betrokken dienst om een toepassing van de uitzonderingsgrond voorzien in artikel 13, 4^e, van het decreet inzake de openbaarheid van bestuur door te voeren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Mijnheer Dochy, u vraagt me om mijn mening over de regelgeving met betrekking tot de openbaarheid van bestuur, waarvoor ik niet bevoegd ben. Ik ben altijd terughoudend als het gaat over de bevoegdheidsdomeinen van collega's. Ik kan enkel zeggen dat de openbaarheid van bestuur een fundamenteel principe is in een democratische rechtsstaat, en dat we dat ten volle trachten te respecteren. Wij krijgen heel wat vragen in het kader van de openbaarheid van bestuur te verwerken. We trachten die met onze dienst met de grootste omzichtigheid te behandelen.

Er zijn twee regelgevingen ter zake: de wet op de openbaarheid van bestuur van 1994 en het decreet van 2004 inzake de openbaarheid van bestuur. Beide, zowel het decreet als de wet, voorzien in de manier waarop burgers toegang hebben tot documenten, maar geven tegelijkertijd verschillende uitzonderingsgronden. We trachten bij de behandeling van die aanvragen altijd grondig na te gaan of een van die voorziene uitzonderingsgronden van toepassing is. Wanneer er wordt geoordeeld dat dit het geval is, wordt inzage geweigerd. Het is ook duidelijk, denk ik, dat op vrij regelmatige basis beroep wordt aangetekend bij de betrokken beroepscommissie. Dit illustreert dat we die informatie niet zomaar te grabbel gooien.

Indien de beroepscommissie oordeelt dat de aangehaalde uitzonderingsgronden toch niet van toepassing zijn, dan heeft de dienst Dierenwelzijn natuurlijk nog weinig keuze en worden de gevraagde documenten ter beschikking gesteld.

Dat de openbaarmaking van zulke gegevens niet altijd positief is voor betrokkenen – en dan spreekt u vooral in termen van de sector –, is evident.

Een andere bekommernis van mij is dat de namen van de inspecteurs van Dierenwelzijn ook moeten worden meegegeven. We hebben geprobeerd om dit te schrappen. Dat is geweigerd. Het lijkt mij minder relevant, maar toch beslisten de bevoegde instanties dat we ook die namen moesten vrijgeven. Het spreekt voor zich dat de betrokkenen zelf daar niet gelukkig mee zijn en dat het hen persoonlijk tot mikpunt kan maken van andere personen die het niet eens zijn met hun vaststellingen en beslissingen. Dat verontrust mij enigszins.

De dienst Dierenwelzijn heeft nog nooit een proces-verbaal openbaar gemaakt wanneer men niet voor 100 procent zeker was dat de strafprocedure was afgerond, hetzij door de betaling van een boete, hetzij na een gerechtelijke uitspraak. De openbaarmakingen die tot hiertoe zijn gebeurd, hebben geen invloed op de rechten van verdediging of de procesgang.

Wat de uitzonderingsgrond betreft, gaan we steeds na of die kan worden gevolgd. Ook in dezen geldt natuurlijk dat de beroepscommissie wel vrij strikt is in de interpretatie en nogal erg ingaat of nogal begaan is met het principe van de openbaarheid van bestuur als fundamenteel principe.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, u ontgoochelt mij enigszins. Ik heb u niet gevraagd om een evaluatie te maken van de regelgeving in het kader van de openbaarheid van bestuur. Ik vraag u wat u denkt van het feit dat zulke documenten op deze wijze openbaar worden gemaakt.

Ik doe u een suggestie en een voorstel om de rechtsgrond waarop uw diensten zich kunnen beroepen, aan te passen. Nu baseert men zich op artikel 13, ten tweede. Het is mijn overtuiging dat wanneer men gebruikmaakt van artikel 13, ten vierde, men wel de mogelijkheid heeft om dit binnen de privacy te houden.

Ik meen van u gehoord te hebben dat alle documenten die beschikbaar worden gesteld, op geen enkele wijze invloed kunnen hebben op een te voeren rechtsgang omdat die zaken reeds zijn afgehandeld. Ik denk dat wat hier voorligt en waarover het gaat, proces-verbalen zijn en er dus nog geen procesvoering is geweest. Dus vind ik het maar al te logisch dat, in het kader van onze rechtsstaat en in het kader van de rechten van de verdediging, er omzichtig mee wordt omgesprongen en dat er ook wordt nagegaan of het correct gebeurt.

We moeten allemaal, bij het zomaar in de media of in het publieke forum werpen van pv's die opgesteld zijn door overheidsdiensten, in het kader van de rechtsgang enige bedenkingen formuleren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Collega's, ik begrijp de bekommernis van de heer Dochy wel. Het is een moeilijke afweging die je moet maken tussen enerzijds maximale openbaarheid als basis van een parlementair democratisch systeem waarbij de burger maximaal toegang heeft tot documenten, en anderzijds het feit dat diezelfde samenleving ook de documenten die een aantal afgehandelde misdrijven behandelen, toch ter inzage moet krijgen.

Ik wil de zaak niet oneindig oprekken, maar ik zag in Terzake eergisteren een debat over de Bende van Nijvel waarin werd gesteld dat het absoluut noodzakelijk is dat onderzoeksrechters en het parket aan het publiek meer inzage zouden geven over een aantal onderzoeksdadens, net omdat op die manier meer informatie zou kunnen worden verzameld en de zaak sneller zou kunnen worden opgelost. Het is dus een afweging tussen enerzijds het geheim van het onderzoek en de bescherming van de verdediging en anderzijds het feit dat je de samenleving in maatschappelijke thema's – want het gaat natuurlijk veel verder dan de problematiek van de verdediging van het bedrijf – moet kennen. Ik ben dus eerder geneigd om de lijn van de beroepscommissie te volgen en te zeggen dat maximale inzage en openbaarheid van bestuur enkel het democratisch proces hierrond kunnen versterken.

Collega Dochy, de enige afweging die geldt, is of de rechten van de verdediging hierdoor zijn geschonden. Ik heb daar de grootste twijfels over. Ik volg de minister wel wanneer hij zegt dat het niet correct is en dat het niet ten bate van het dierenwelzijn is dat namen van inspecteurs worden bekendgemaakt via documenten en dat op die manier hun onafhankelijke positie onder druk van belanghebbenden zou kunnen komen te staan. Dat is juist. Zij zijn ambtenaren of dienaars van een openbaar belang en geen privépersonen. Minister, ik vind dat u daar een punt hebt.

Het staat ook uitdrukkelijk in de uitzonderingsgrond – ik heb mij vroeger met openbaarheid van bestuur beziggehouden bij de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten – die uitsluitend ten behoeve van strafvordering of administratieve sancties worden ingezet. Let op het woord 'uitsluitend'. Dit gaat over veel meer dan een administratieve sanctie. Dit gaat over een maatschappelijke

thematiek die ook voorwerp is van regelgeving enzovoort in dit parlement. Het is een afweging, geen harde juridische strijd.

Collega Dochy, aan de andere kant hebben we allemaal die pv's gezien. We hebben die allemaal gelezen, gedownload. De minister heeft gezegd – dat was in een ander dossier, denk ik – dat er geen regels, Europese normen zijn overtreden en dat hij dus niet zou sanctioneren. Wel, dat is het voordeel van daar inzage in krijgen, want daarmee worden ook alle vermoedens dat het niet volgens de regels was, ongedaan gemaakt. Dat zijn maar elementen ter overweging en afweging, want we bedrijven hier geen wiskunde.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Als we het hebben over undercoverbeelden, dat hebben we hier in de commissie al meermaals besproken. Minister, u hebt er dan steeds op gewezen dat het ging over het dierenwelzijn, dat het belangrijk is dat dat naar boven komt. U kent mijn mening daarover. De inspectie heeft ter zake toch wel een belangrijke taak, met de controlebezoeken. Undercoverbeelden zijn toch niet de juiste manier om zulke zaken naar boven te brengen. Idealiter zouden undercoverbeelden niet meer nodig moeten zijn. De inspectie en de controles zouden moeten worden opgevoerd wat dat betreft. Mijnheer Caron, bepaalde beelden kunnen soms toch wel een zeer grote impact hebben. Denk maar aan de recente beelden van de Antwerpse burgemeester en de vastgoedmakelaar. Idealiter zouden de controlebezoeken en inspecties het dierenwelzijn moeten kunnen garanderen.

De heer Dochy haalt hier ook aan dat de processen-verbaal van overheidsdiensten opduiken op websites van derden. Dat is toch wel iets van een andere orde. Dat gaat toch wel echt heel ver. Als het gaat over het dierenwelzijn, moeten we ons niet eens dringend bezinnen over het vergroten van de transparantie in de nutsdierhouderij? Minister, het zou goed zijn om een rondetafeloverleg hierover op te starten met alle betrokken actoren, en uiteraard minstens met de ministers van Dierenwelzijn en Landbouw. Het lijkt me immers belangrijk dat de nodige afspraken kunnen worden gemaakt om die transparantie te garanderen en te verwezenlijken. Mijn suggestie aan u, aansluitend op de vraag van collega Dochy, is dus dat u een rondetafeloverleg zou organiseren om die transparantie in de nutsdierhouderij te garanderen.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wil me kort aansluiten wat deze vraag betreft, omdat we in deze commissie inderdaad ondertussen diverse cases hebben gehad. Minister, ik heb het gevoel dat er in die diverse cases toch op een verschillende manier met dergelijke informatie wordt omgegaan, met het vrijgeven van pv's of van interne verslagen en zo meer. We hebben moeten vaststellen dat dat bijvoorbeeld in de cases van de slachthuizen zelfs zo was voor interne verslagen van dierenartsen met opdracht, met naam en toenaam. Zoals u zelf ook aangeeft, brengt dat toch misschien enige bezorgdheid met zich mee als het gaat over de integriteit. Ook dat lijkt me zeker een thema om eens te bekijken. Wat de pluimveebedrijven betreft, duiken de pv's inderdaad ook elders op, en ook op andere websites.

Omgekeerd is in de case van de Olmense Zoo uitdrukkelijk gevraagd om inzage te krijgen en daar wordt duidelijk alles afgeschermd, kan er op geen enkele manier een pv worden meegedeeld, zelfs niet als het parlement dat in het kader van de openbaarheid vertrouwelijk vraagt. Dan wordt er inderdaad verwezen naar de vertrouwelijkheid en het parket. Als in die case van de Olmense Zoo geen pv's worden gevraagd, maar louter de besluitvorming van de interne diensten, dan wordt zelfs dat niet meegedeeld.

Minister, ik heb in dezen dus toch het gevoel dat er eigenlijk verschillend wordt omgegaan met het vrijgeven van die informatie, en zou bij dezen dan toch ook

willen vragen om daar op een of andere manier meer duidelijkheid in te krijgen. Met het oog op transparantie, verdachtmakingen en zo meer lijkt het me goed dat men dat mogelijkerwijs toch nog eens zou bekijken. Het is dan misschien de wetgeving inzake de openbaarheid, maar uw diensten moeten er wel mee werken. Wij hebben er hier alle baat bij dat dat er de juiste transparantie is, dat iedereen op gelijke voet wordt behandeld. Ik moet dus toegeven dat ik zelf ook wel een beetje een wrang gevoel heb bij dat verschil in behandeling.

Ook de kwestie van het gehoord worden komt terug in de diverse cases. Daarnet haalde collega Dochy aan dat in die case de eigenaar zelfs niet werd gehoord. Ook bij de Olmense Zoo is aan bod gekomen dat de mensen zelf niet zijn gehoord. Met andere woorden, ze hebben niet de kans gekregen om zich te verdedigen. Die vraag naar de procedure lijkt me toch ook een element. Misschien kan er daarover ook wat verdere discussie zijn, kan daar wat duidelijkheid in worden gebracht.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De openbaarheid van bestuur en de regelgeving daaromtrent gelden erga omnes, voor iedereen in gelijke mate. Op basis van de betogen moet ik dus zeggen dat je niet kunt vrijgeven als het deze of gene goed uitkomt. Er wordt hier een amalgaam gemaakt. Men zegt dat er in het ene geval wel een pv werd vrijgegeven en in een ander geval niet. Dat heeft te maken met het gegeven dat de dienst Dierenwelzijn enkel pv's vrijgeeft wanneer de procedure volledig is afgerond, hetzij door de betaling van een administratieve boete, hetzij na een gerechtelijke uitspraak. Dat heb ik toch duidelijk gezegd, denk ik.

Er werd hier verwezen naar de Olmense Zoo. Die pv's liggen bij het parket, dus geen vrijgave. In het geval van Izegem is er enkel vrijgegeven wat de administratieve boete betreft, omdat die was betaald en het dossier dus was afgerond. Daar is dus geen selectiviteit. De suggestie die daaromtrent wordt gemaakt, vind ik dus nogal bedenkelijk.

Het is dus niet dat onze dienst daar 'à la tête du client' mee omgaat. Integendeel, men probeert te bekijken welke uitzonderingsgronden er kunnen worden gehanteerd. Maar er is een beroepsinstantie. Herhaaldelijk wordt onze dienst gevat door een beroep, en dan moet men zich daarnaar schikken. Zo eenvoudig is dat. Als u de regelgeving inzake openbaarheid van bestuur in een nieuw licht wilt plaatsen en die wilt aanpassen, dan staat het het parlement vrij om die discussie te voeren in de bevoegde commissie met de bevoegde minister.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Ik neem akte van het antwoord van de minister. We zullen nagaan in welke mate de rechtlijnigheid in de praktijk wordt toegepast, want ik heb toch bedenkingen bij de vaststellingen in de pluimveestallen en of alles daar reeds was afgehandeld zoals de minister hier meent te beweren. Minister, ik blijf u vragen om in de toekomst wanneer dergelijke documenten worden opgevraagd, u in eerste instantie te beroepen op artikel 13, 4°, en dan zal er in elk geval nooit nog een twist kunnen zijn of een beroepsinstantie al dan niet reeds een uitspraak heeft gedaan.

Mijnheer Caron, ik wil nog een kleine bedenking maken. De vergelijking tussen een overtreding in het kader van de Dierenwelzijnswet en het dossier van de bende van Nijvel is disproportioneel. Daar kan er nog hulp zijn in het zoeken naar getuigen. Hier is er een secce vaststelling gebeurd van overtredingen. Bij een pv dat vaststelt, dient er geen beoordeling te worden gemaakt door de publieke opinie. Het is enkel een beroepsinstantie, een rechtbank of een administratieve instantie die de uitspraak hoort te doen. Wanneer er openbaarheid komt als alles

is afgerond, dan is dat van een andere aard dan wanneer de informatie ter beschikking wordt gesteld voor de beroepsinstantie gehandeld heeft of een uitspraak heeft gedaan. Dat zijn twee verschillende aangelegenheden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de heropening van de Olmense Zoo – 406 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de heropening van de Olmense Zoo – 417 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, op 11 oktober 2017 trok u de erkenning van de Olmense Zoo in. U zei terecht dat wie niet horen wil, moet voelen. Er was blijkbaar een opeenstapeling van pv's, herhaaldelijke waarschuwingen die in de wind werden geslagen en niet gevolgde verbetertrajecten, waardoor u genoodzaakt was om de zaak te sluiten. De meest prangende problemen waren de weinige schuilmogelijkheden in sommige verblijven, de algemene hygiëne en het feit dat men te veel dieren houdt op een veel te kleine oppervlakte. Ook de veiligheid van de bezoekers is niet overal gewaarborgd.

U hebt altijd gezegd dat als de zoo zich volledig in regel stelt, u eventueel een nieuwe erkenning zou kunnen afleveren. De Olmense Zoo is dan blijkbaar aan de slag gegaan, heeft heel wat aanpassingen gedaan en heeft een nieuwe erkenning aangevraagd. Op 10 november 2017 hebt u dan een nieuwe erkenning gegeven waardoor de zoo opnieuw is opengestaan.

Welke aanpassingen hebben zij gedaan die het dierenwelzijn nu wel garanderen? Hebben ze een antwoord gegeven op alle tekortkomingen? Op welke manier gaat u de situatie verder opvolgen en controleren?

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, mijn vragen komen sterk overeen met die van de heer Engelbosch. Er zijn op zijn zachtst gezegd heel wat bemerkingen gemaakt tijdens de afgelopen jaren. De problematiek in de Olmense Zoo heeft jarenlang aangesleept. Uiteindelijk hebt u beslist om de zoo te sluiten. Het kwam dan ook bij een aantal mensen als een verrassing dat de Olmense Zoo opnieuw open kon.

Er werd gesteld dat bijna alle problemen zijn opgelost. Dat lijkt sterk op een maand tijd, omdat de aangehaalde problemen immers niet min waren. Het ging over te veel dieren op te weinig ruimte en sociale dieren die alleen werden gehouden. Dat lijken mij allemaal zaken die niet zo makkelijk op te lossen zijn op een maand tijd. Men kan in die periode moeilijk heel veel ruimte bij creëren in een dierentuin. Wat is er precies veranderd? In welke mate wordt nu wel voldaan aan de regelgeving inzake dierentuinen? Zijn er nog een aantal zaken 'in process'?

Er waren ook heel wat opmerkingen over het kweekprogramma. Er werd zelfs beweerd dat jongen te vroeg van het moederdier werden gescheiden of dat

bepaalde dieren in het kweekprogramma werden ingeschakeld om eerder sensationele doelen te dienen dan instandhoudingsdoelen. Wat is er op dat vlak veranderd? U hebt aangekondigd dat er een verscherping zou komen van de normen in de dierentuinen. Is er iets in de Dierentuinencommissie voorzien om aanpassingen door te voeren aan de kweekvoorwaarden?

Ik deel de frustratie van daarnet dat het heel moeilijk is om inzage te krijgen in de processen-verbaal. Ik heb ook al verschillende keren een aanvraag ingediend, en meestal kreeg ik het antwoord dat dat niet lukte. Dat wordt wel gemotiveerd, maar als parlamentslid worden wij geacht om ook in strafrechtelijke dossiers op de hoogte te zijn als het gaat over iets van algemeen belang. We kunnen gerust onder confidentialiteit een dergelijk proces-verbaal inkijken. Dat lijkt mij de logica, maar blijkbaar is de gehanteerde logica anders.

Blijkbaar zijn sinds de bevoegdheidsoverheveling in 2014 ten aanzien van dierentuinen acht processen-verbaal uitgeschreven. In drie gevallen gaat het om de Olmense Zoo, maar er zijn ook vijf andere processen-verbaal. Kunt u ons meedelen om welke dierentuinen het gaat?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, ik heb zelf overlegd met de mensen die nu bekendstaan als de huidige bewindvoerders van de Olmense Zoo. Ik heb hun diets gemaakt dat ik slechts een doelstelling heb, namelijk het dierenwelzijn. Er spelen echt geen andere belangen. Ik heb hun tevens diets gemaakt dat we hier niet over zeer grove schendingen of gevallen van dierenmishandeling spreken. De discussie gaat over een opeenstapeling van kleine inbreuken tegen de dierenwelzijnsregels. De discussies met het voormalig management betroffen niet de naleving van de regelgeving en van de normen, maar de normen zelf. Op basis van de zeer ruime ervaring wist het management het allemaal beter. Er werd constant gediscussieerd. Het management vond bepaalde normen en bepalingen onnozel. Op basis van de eigen ervaring wist het management beter hoe het moest. Ik heb het voormalig management dan ook diets gemaakt dat dit zeker en vast tot het verleden moest behoren.

Ik heb duidelijk gemaakt dat er enkel sprake kon zijn van een heropening indien aan alle bezwaren over de schendingen zou worden tegemoetgekomen, indien het gezag en de autoriteit van de Inspectie Dierenwelzijn voor eens en altijd zou worden gerespecteerd, indien op managementvlak structurele maatregelen zouden worden genomen en indien inzake het dierenwelzijn de lat hoger zou worden gelegd. Voorbeelden hiervan zijn de kweekprogramma's en de ambitie om zich bij de European Association of Zoos and Aquaria (EAZA) aan te sluiten.

Voor ik een nieuwe erkenning heb afgeleverd, is de Dienst Dierenwelzijn natuurlijk ter plaatse geweest. Deze dienst is eerder ook al ter plaatse geweest. De Dienst Dierenwelzijn heeft alle eerder vastgestelde overtredingen overlopen en is nagegaan of de nodige aanpassingen zijn uitgevoerd.

Tijdens deze controle is gebleken dat de problemen met betrekking tot de huisvesting en de inrichting van de verblijven zijn opgelost door de verblijven aan te passen, door de dieren naar een ander verblijf te verhuizen of door de dieren uit de dierentuin te verwijderen en elders een onderkomen voor hen te zoeken. Voor een aantal sociale dieren die alleen werden gehouden, is de Olmense Zoo actief op zoek gegaan naar partners om de dieren aan te koppelen. Voor de dieren waarvoor geen partner is gevonden, is een andere bestemming gezocht en uiteindelijk ook gevonden.

De Olmense Zoo is in regel met de dierenwelzijnsregels. Om te vermijden dat we in de toekomst opnieuw in een gelijkaardige situatie verzeild zouden geraken,

heeft de Olmense Zoo duidelijke instructies gekregen over de wijze waarop met sociale dieren moet worden omgegaan, over de toegang tot binnen- en buitenverblijven, over schuilmogelijkheden en over temperatuursvereisten. Een van de concrete issues was immers dat sommige dieren enkel in een binnenverblijf of enkel in een buitenverblijf zaten. We hebben duidelijke instructies gegeven.

Daarnaast hebben we nog een aantal maatregelen opgelegd. Zolang er niet voldoende reservecapaciteit is om eventuele noodgevallen op te vangen en om de nieuwe dieren een aangepast verblijf te geven, mogen er geen nieuwe soorten bijkomen. De Olmense Zoo moet een collectieplan met een doordacht kweekbeleid hanteren. In het licht van dat plan hebben een aantal dieren ondertussen een contraceptief implantaat gekregen. De Olmense Zoo heeft laten weten het nodige te zullen doen om lid van de EAZA te worden en op die wijze aan gecoördineerde kweekprogramma's te kunnen meewerken. Er wordt een begeleidingscommissie met een aantal onafhankelijke experts samengesteld. We hebben enkele concrete namen gesuggereerd.

De conclusie is dat het dierenwelzijn alleszins de grootste winnaar is. We zijn kordaat opgetreden. Dat heeft misschien een schok veroorzaakt, maar de boodschap is duidelijk. Wie schendingen van de dierenwelzijnsregels, zelfs indien ze misschien niet van de grofste soort zijn, laat opstapelen, zal merken dat daar op een bepaald ogenblik echt een einde aan komt. In dat geval wordt gewoon kordaat gesloten. We hebben duidelijk gemaakt dat het ons menens is.

We zullen de situatie in de Olmense Zoo natuurlijk met bijzondere aandacht opvolgen. Dat spreekt voor zich. Ik heb er vertrouwen in dat het nieuw management de boodschap heeft begrepen. Het is essentieel dat er een nieuw management is, dat alles op alles zal zetten om problemen te vermijden. Volgens mij beseft het management dat het de luxe niet heeft om van het wettelijk parcours af te wijken.

De regelgeving stelt momenteel dat de dierenentuinen aan kweekprogramma's moeten deelnemen indien ze beschikken over dieren die hiervoor in aanmerking komen. Er mag niet ongecontroleerd worden gekweekt en er mogen geen hybriden worden gekweekt. Dat kader is behoorlijk strikt. In dit verband worden zelden problemen vastgesteld.

Er zijn vijf andere dierenentuinen die van de Dienst Dierenwelzijn een procesverbaal hebben gekregen, namelijk het Noordzeeaquarium, Bellewaerde, Sea Life, De Zonnegloed en de Vlindertuin.

In alle gevallen werden maatregelen opgelegd om die overtredingen weg te werken en moest de dieren tuin een plan van aanpak uitwerken dat werd beoordeeld en waar nodig bijgestuurd door de dienst Dierenwelzijn. De dienst Dierenwelzijn volgt de uitvoering van zo'n plan altijd verder op. Voor sommige zaken is een nieuwe controle ter plaatse nodig, voor andere aanpassingen kan de uitvoering worden aangetoond met bijvoorbeeld fotomateriaal.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Als ik de opsomming hoor, denk ik dat er inderdaad voldoende voorwaarden zijn opgelegd die de garanties moeten kunnen bieden dat zulke situaties zich niet meer voordoen. Ik ben ook heel tevreden dat er een einde komt aan het 'er de kantjes van af lopen'. Men kan een elastiek rekken en rekken, maar ooit knapt die elastiek, en dan moet er een signaal komen van u. U moet dan zeggen dat het niet langer kan. U moet ook het respect voor uw inspectiediensten herstellen.

U hebt dat zeer goed gedaan. De zoo werd gesloten. Men weet nu dat men de zaken serieus moet aanpakken en niet langer pv's kan weglachen en zeggen: 'Ja ja, we zullen wel zien.' Ik denk dat de boodschap is overgekomen en dat het duidelijk is dat die zaken serieus moeten worden genomen. Volgens wat ik hoorde, heb ik er vertrouwen in dat men vandaag wel weet wat men moet doen.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Enerzijds is er de benadering: konden we die zoo nog een extra kans geven? Ik kan mij voorstellen dat dat geen gemakkelijke kwestie was. Die problemen sleepten al jarenlang aan. Om dan te zeggen 'oké je mag het nog eens proberen', lijkt mij geen gemakkelijke afweging, ook al is er een nieuw management en zullen er nog een aantal controles gebeuren op mogelijke inbreuken.

De vraag is inderdaad: wat zou je anders met die dieren doen? Het gaat over ongeveer duizend dieren. Het is niet wenselijk om die zomaar te laten verdwijnen. Je kunt niet zomaar ruimte in andere dierentuinen vinden. Ik begrijp dat het een lastige kwestie was. Maar ik blijf wel met het gevoel zitten: heeft die zoo het eigenlijk wel verdiend om die kans te krijgen?

U zegt dat er geen inbreuken meer werden vastgesteld. Alle eerder gemaakte opmerkingen zouden dus zijn weggewerkt. Dat vind ik heel straf. Maar oké, als de dienst Dierenwelzijn dat zo heeft vastgesteld, dan neem ik daarvan akte. Minister, hoeveel controles gebeuren er ongeveer gemiddeld per jaar in een dierentuin? Zal er een verhoogde aandacht zijn voor de Olmense Zoo? Wat mij betreft mag de volgende boodschap worden gegeven: 'Oké, we hebben recent een controle uitgevoerd. Er is een nieuwe kans gegeven. Maar binnenkort staan we hier terug om te kijken of er toch niet opnieuw sprake is van normvervaging op het vlak van dierenwelzijn.'

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Ik moet eerlijk zeggen dat onze fractie, toen de zoo opnieuw openging, aangenaam verrast was. Er is voordien heel kordate taal gesproken. We hebben daar ook uitvoerig over gesproken in de commissie. We waren natuurlijk wel tevreden om te zien dat de zoo op vrij korte termijn opnieuw kon opengaan – uiteraard nadat de nodige maatregelen genomen werden om het dierenwelzijn te respecteren.

U hebt nu al kort geantwoord op een vraag die ik ook in een schriftelijke vraag heb gesteld. Er waren een negentigtal tekortkomingen. Ik kijk ernaar uit om in detail in het antwoord te lezen op welke manier die negentigtal punten werden weerlegd.

Bij de vorige bespreking in deze commissie hebben wij ook onze bezorgdheid geuit over wat er nu tijdens de sluiting met de dieren zou gebeuren. Minister, zijn er tijdens de sluiting zelf problemen geweest? Kunt u daar kort op ingaan?

De zoo is publiekelijk afgestraft. Ik denk dat iedereen wel goed begrijpt wat ik wil zeggen. De Olmense Zoo werd in een negatief daglicht gesteld door die sluiting. Minister, wat gebeurt er in de toekomst? Zal de inspectie Dierenwelzijn toekomstgericht een verhoogde waakzaamheid hebben voor die zoo, maar ook eventueel voor andere zoos? Zal de frequentie van de controles worden opgevoerd?

Ten slotte vind ik het belangrijk dat er een grondig overleg gebeurt tussen de directie van de zoo en de inspectie Dierenwelzijn, om proactief eventuele toekomstige problemen uit te sluiten. Dat is ook belangrijk voor andere zoos. Men moet wat dat betreft heel proactief toekomstgericht te werk gaan.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik heb een kleine technische vraag voor u. Wanneer een slachthuis wordt gesloten, dan kan iedereen zich daar iets bij voorstellen: er worden geen dieren meer geslacht. Maar als een dierentuin, een zoo, wordt gesloten, wat betekent dat dan? Gebeurt er dan enkel een afscherming van het publiek? Wordt er dan enkel voor gezorgd dat de mensen niet meer zien wat er gebeurt? Ik begrijp niet echt goed wat de bedoeling kan zijn. We pleiten allemaal voor openbaarheid van bestuur: iedereen moet zien wat er gebeurt. Maar op het moment dat er calamiteiten zijn in een dierentuin, wordt dat afgeschermd voor het publiek. De mensen kunnen ook wel vaststellen dat er grote misdragingen gebeuren, als het zichtbaar is. Maar hier wordt het afgesloten. Of wat moet ik mij voorstellen bij het sluiten van een dierentuin? Heeft dat gevolgen voor die dieren of niet?

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Minister, we hebben hier al verschillende debatten gehad over zaken die er niet in orde zouden zijn of over overtredingen die de Olmense Zoo zou hebben begaan. Ik was op zich wel blij dat de Olmense Zoo opnieuw kon worden opengesteld. Met man en macht is daar geprobeerd om die zoo overeind te houden. Het gaat er dan niet om of die zoo dat verdient, maar er zitten inderdaad wel levende dieren die de nodige zorgen en voeding moeten krijgen. De omgeving heeft massaal acties op touw gezet om die periode te helpen overbruggen. Het is dan ook positief dat er goede afspraken worden gemaakt. Er is een traject afgelegd. U hebt bij vorige vragen gesteld dat u daarvoor open stond, zodat effectief opnieuw een goed roulement en een goede zorg konden worden verzekerd.

Minister, ik hoor in het antwoord dat u net gaf een ander discours of een ander gevoel van discours dan tijdens de eerste debatten die we hierover hadden. Toen ging het over grote inbreuken. Het was toen alsof het echt niet te doen was en dat er tot sluiting móest worden overgegaan. Nu hoor ik dat het over niet al te grote inbreuken gaat. Minister, ik heb het gevoel dat hier vooral richting management wordt gekeken. Ik blijf mij dus afvragen of er geen andere mogelijkheden zijn om mensen effectief tot actie aan te zetten, mocht die actie tot nu toe zijn uitgebleven.

Minister, ik heb begrepen dat de Olmense Zoo zich eventueel wil aansluiten bij de EAZA. Hebt u dit als voorwaarde opgelegd? Is dat een van de maatregelen van het actieplan?

We hadden het erover in de debatten en het verscheen ook in de media dat u een coördinator hebt aangesteld voor de Olmense Zoo. Heeft die coördinator ook in de toekomst een rol te vervullen bij de contacten tussen de zoo, de diereninspectie en/of u?

Ik heb net als mevrouw De Vroe een schriftelijke vraag ingediend. We moeten alle details niet tijdens de commissiewerkzaamheden aflopen. Ik hoop ook daarop een zo volledig mogelijk antwoord te krijgen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik zal voor alle duidelijkheid herhalen wat ik al in de commissie heb gezegd: het ging om een opeenstapeling van schendingen van de dierenwelzijnswetgeving. Op een bepaald moment heb ik duidelijk gezegd, en hebben wij vanuit de administratie gewaarschuwd, dat als de zoo zich daar niet naar zou schikken, wij zouden sluiten. Men heeft gedacht dat het niet zo'n vaart zou lopen, en uiteindelijk hebben wij gewoon gesloten op basis van een opeenstapeling van schendingen van het dierenwelzijn. Nog los van de discussie over

de sociale dieren ging het daarbij vooral over het gegeven dat dieren enkel in een binnenverblijf of enkel in een buitenverblijf konden worden gestoken. Dat vond ik toch wel van een andere orde.

Als u nu vraagt of er geen andere mogelijkheid was dan sluiting, dan zeg ik: neen. Men sloeg herhaaldelijk alle andere maatregelen in de wind. Finaal, zelfs na het verschuiven van een deadline, was er geen andere oplossing dan een sluiting. Die maatregel heeft wel het nodige effect gehad. Men is dan overgegaan tot het zich schikken naar de dierenwelzijnswetgeving, tot een wijziging van het management, tot het hoger leggen van de lat inzake dierenwelzijn. Ik ben dus best tevreden met het resultaat. De grootste winnaar is hier het dierenwelzijn. Het gaat er mij niet om of die schendingen nu plaatsvinden in mijn achtertuin of elders. Dat is in dezen niet de kwestie.

Wat moet je doen als een dierentuin wordt gesloten? In eerste instantie wordt een dierentuin gesloten voor het publiek. Zo komt de nodige personeelscapaciteit vrij voor de verzorging van de dieren. Ook worden, desgevallend, dringende maatregelen genomen, uiteraard in samenwerking met de dienst Dierenwelzijn. Dat kan gaan om het onderbrengen van dieren in andere locaties in de dierentuin zelf of in andere dierentuinen. Er werd een coördinator aangesteld om te zorgen voor de herlokalisatie van dieren. Indien men niet tegemoet zou komen aan de opgelegde maatregelen en indien de sluiting dus permanent zou zijn, moesten de dieren worden overgebracht. In dat geval waren wij klaar om de dieren te herplaatsen in andere dierentuinen. Nu is dat niet meer nodig – afgezien van de enkele dieren die werden herplaatst in andere dierentuinen. In de toekomst lijkt me dat niet meer nodig.

Vanzelfsprekend is er een verhoogde aandacht. De Olmense Zoo kan zich echt niet meer permitteren om van het geijkte pad af te wijken.

Wat betreft de controles, heeft de inspectie hier wel degelijk gewerkt. Anders hadden we nooit de situatie gehad die er vandaag is. Men heeft daar wel een vinger aan de pols gehouden. In het recente verleden hebben we jaarlijks één op de drie dierentuinen onaangekondigd geïnspecteerd. Dankzij de uitbreiding van het dierenwelzijnsinspectieteam kunnen we dat optrekken. We gaan er dus van uit dat er meer controles en nog meer inspecties in de dierentuinen zullen gebeuren.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Ik begrijp een aantal collega's niet. Dat deze zoo in een negatief daglicht komt te staan door de sluiting, heeft de zoo vooral aan zichzelf te danken door jarenlang pv's en alle gestelde vragen in de wind te slaan. Dat men dan in een negatief daglicht komt, is niet de fout van de minister. Blijkbaar was de sluiting het enige dat hielp. Men heeft jarenlang vriendelijke vragen gesteld, dan minder vriendelijk, en er gebeurde niets. Men heeft de zoo gesloten en plots kon wel gevolg worden gegeven aan alle pv's en opmerkingen.

Dus ja, mijnheer Dochy, het was effectief wel nodig om nu die zoo te sluiten. De bewijzen zijn er vandaag.

Ik ben blij, minister, en iedereen is bij deze gewaarschuwd, alle dierentuinen zijn gewaarschuwd dat u er niet mee lacht en dat u, als men de zaken niet aanpakt, de pv's niet serieus neemt, de zaak gewoon sluit.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik zou willen afsluiten met dat laatste cijfer dat u aanhaalde, een op de drie dierentuinen krijgt jaarlijks een controle. Dat is eigenlijk toch niet veel. Ik begrijp dat de Olmense zoo nu in regel wordt gesteld op basis van controles en de discussies daarover. Een op de

drie dierentuinen krijgt jaarlijks een controle, dat betekent een dierentuin een keer om de drie jaar onverwachte controle krijgt. Dat is niet veel.

U zegt dat dit zal worden opgedreven. Ik ken het exacte cijfer nog niet, maar dat zal in de komende maanden wel blijken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Stefaan Sintobin aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de visie van de industriële sectorfederaties en grootverbruikers op de Eliastudie met betrekking tot de energiebevoorrading en het scenario van het langer openhouden van enkele kerncentrales – 492 (2017-2018)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de vraag van Agoria, essenscia en FEBELIEC om twee kerncentrales open te houden – 525 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik wil vooraf zeggen dat ik hier niet namens een of andere lobbygroep zit. *(Opmerkingen)*

Ik ken ook Erik Van der Paal niet persoonlijk. *(Opmerkingen)*

Minister, in het energiedebat heb ik drie zaken altijd vooropgesteld, zeker wat betreft het komende energiepact, namelijk de bevoorradingszekerheid, de betaalbaarheid voor de bedrijven en de gezinnen, en duurzaamheid. We hebben het debat over de kernuitstap en bij uitbreiding het Energiepact al verschillende malen gevoerd in de commissie en in de plenaire, recent nog, en zeker sinds het afgelopen weekend, komt het debat over kernenergie weer voorop te staan inzake de opmaak van het Energiepact.

Er zijn al verschillende studies gemaakt, namelijk de Elia-studie en andere. Nu blijkt natuurlijk, dat naargelang de lezing van de studies, naargelang het kamp waar men in zit, dat de studies op diverse manieren worden geïnterpreteerd. U hebt ongetwijfeld de reactie gezien van de CREG (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas) op de Eliastudie. Men zegt dat de studie, ik heb hier het krantenartikel bij, 'absoluut niet realistisch is'. Men haalt daarvoor enkele zaken aan waaruit zou moeten blijken dat de Elia-studie niet correct is en uitgaat van verkeerde zaken. Ik spreek mezelf niet uit over die studies. Ik heb niet de pretentie om een wetenschapper of een professor te zijn. Ik stel alleen maar vast dat er verschillende studies zijn met verschillende uitstappen.

De aanleiding voor mijn vraag is inderdaad het debat over de kernuitstap dat is aangezwengeld door industriële federaties, zoals Agoria voor technologie, essenscia voor chemie en FEBELIEC voor grootverbruikers, die de kernuitstap tegen 2025 geen goed idee of beleidsmaatregel vinden.

U hebt altijd gesteld dat de kernuitstap in het regeerakkoord staat, maar ook daar is er een verschil naargelang de interpretatie door de verschillende partijen. Ik wacht trouwens nog altijd op het wetsvoorstel van de N-VA in de Federale Regering, aangekondigd hier in de plenaire door de heer Diependaele, die stelde

dat de N-VA in de Kamer een wetsvoorstel zou indienen om die kernuitstap teniet te doen. Ik wacht nog altijd.

Het debat over de kernuitstap woedt volop. Afgelopen weekend hebt u in uw gekende stijl in de zondagskrant daar nog een schepje bovenop gedaan, en het debat nog wat meer aangezwengeld door de N-VA frontaal aan te vallen en te zeggen dat de N-VA geleid wordt door een lobbygroep. Minister-president Bourgeois heeft u onmiddellijk tegengesproken. Hij heeft u zelfs opgebeld blijkbaar, als we de kranten mogen geloven, om te zeggen: 'Bart, je mag dat niet meer doen. Je mag ons niet meer aanvallen.'

In ieder geval is duidelijk dat men binnen deze Vlaamse Regering en Vlaamse meerderheid, maar ook op het federale niveau, zeker wat betreft de kernuitstap, niet op dezelfde lijn zit. We hebben het debat gevoerd in de plenaire vergadering. U hebt uw visie toen meegegeven. Ik heb u verschillende malen gevraagd naar het standpunt van de Vlaamse Regering. Ik heb niet de indruk dat er momenteel een eensgezind standpunt is van de Vlaamse Regering over de kernuitstap, en bij uitbreiding over het Energiepact, en zeker ook niet op het federale niveau, waardoor – en dat konden we vandaag lezen in de krant – het hele debat over het Energiepact wat langer aansleept.

U hebt maandenlang uitgebazuind dat er tegen eind dit jaar – en daar zijn we nu eigenlijk – een energiepact zou zijn. Vandaag las ik in de krant, en ik heb de kop hier: 'Energiepact heeft kerstmirakel nodig.' Dan wordt beschreven waarom een pact – en ook voor mij is de datum geen fetisj – uitblijft. Waarom hebt u maandenlang uitgebazuind dat het eind dit jaar zou klaar zijn? Ik denk dat we rustig de tijd moeten nemen om tot een energiepact te komen en dat dit debat ten gronde moet worden gevoerd. Zolang er geen eensgezindheid is over een thema zoals de kernuitstap, zult u moeilijk een energiepact kunnen realiseren.

Hoe reageert u op de visie van de industriële grootverbruikers en sectorfederaties met betrekking tot het Elia-rapport en de geplande kernuitstap? Zijn alle data en gegevens met betrekking tot het interfederaal Energiepact nu reeds ter beschikking? Werden aan de Vlaamse Regering nu reeds teksten overhandigd met betrekking tot het interfederaal Energiepact?

Wat is nu eigenlijk het standpunt van de Vlaamse Regering over de geplande kernuitstap?

Wat is de timing en de actuele situatie van het Energiepact?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Mijn vraag is gebaseerd op het feit dat plots ook de industriële federaties Agoria, essenscia en FEBELIEC vragen aan de regering om na de geplande kernuitstap in 2025 toch nog twee kerncentrales open te houden. Ze geven aan dat het sluiten van alle kerncentrales een 'onzekere, dure en gevaarlijke oplossing' is.

Het zal u niet onbekend zijn dat dit ook ons standpunt is. Ik heb eerder ook al aangekondigd dat het beter zou zijn om meer gefaseerd te werk te gaan vanwege de onzekerheid, vanwege de prijs en omwille van de duurzaamheid.

Het zijn toevallig drie industriële federaties die dat dan ook doen omdat zij bij wijze van spreken in de praktijk ook zien waarom en hoe. Maar dan zeggen dat wij 'belobbyd' worden, laat ik voor uw rekening. Ik kan u meegeven dat u in een schriftelijke vraag in het federaal parlement kunt opvragen hoe vaak ik in België al een kerncentrale hebt bezocht. U zult zien dat het antwoord nul is.

Ik ben de enige die momenteel vanuit deze commissie voorstellen indient om inderdaad te zoeken naar oplossingen voor de toekomstige energiemarkt. Ik denk niet dat er zijn die al zoveel voorstellen hebben ingediend. Er wordt mij soms zelfs verweten dat ik ongeduldig ben. Ik noem een drietal voorstellen op: batterijen, zonnedelen, nieuwe energiemarkten. Ik heb het dan nog niet over de voorstellen die ik heb gedaan rond energie-efficiency enzovoort. We hebben ook kamerbreed gewerkt rond de regulator met de Klimaatresolutie.

In 2003 – ik heb dat al gezegd, maar ik herhaal het nog eens – vond ik het als ingenieur fantastisch dat men de nucleaire uitstap 2015-2025 heeft beslist. Ik dacht onmiddellijk aan de mogelijkheden voor innovatie. De fout die toen is gemaakt – en ik wil niet dat die opnieuw gebeurt –, is dat er toen geen flankerende maatregelen zijn afgesproken. Wij pleiten daarvoor: als er nu iets wordt afgesproken, moeten er flankerende maatregelen zijn. U hebt het zelf over het Zwitsers model, waar u niet negatief tegenover staat.

Minister, in mei 2017 heeft de Vlaamse Regering de Vlaamse energievisie goedgekeurd op basis van overleg tussen u en een groot aantal stakeholders en betrokken burgers. Het was ook een sluitstuk van de Stroomversnelling. Het is een onderdeelje van het volledige energieverhaal. De vier ministers werken momenteel aan een interfederale energievisie en -pact. U hebt gezegd dat het op het einde van het jaar moet zijn afgerond. Het voordeel om iets op te jagen, is dat er over wordt gedebatteerd. Als het op de lange baan wordt geschoven, wordt er niet over gedebatteerd. Er zijn ook afspraken gemaakt over verantwoordelijkheden. Vlaanderen zou de energieproductie bekijken, Wallonië de marktwerking, de Federale Regering de relaties met het buitenland en Brussel buigt zich over de corporate governance. In dit traject zijn alle stakeholders belangrijk. Degene die mij durft tegen te spreken, moet mij vertellen waarom ze dan mee de resolutie hebben ondertekend in 2015 waarin we duidelijk hebben weergegeven hoe volgens ons de energievisie en het Energiepact moesten worden opgemaakt. Ik heb zelfs een schema gemaakt dat mee is opgenomen in de resolutie. Wat ik vaststel, is dat een van de belangrijke stakeholders, zijnde het parlement, tot nu toe niet betrokken is. Totaal niet. U kunt wel zeggen dat wij een visienota hebben gekregen, maar is geen debat geweest. Vooraleer men van een visie naar een pact gaat – want een pact is een document dat wordt getekend door zo veel mogelijk stakeholders –, moeten zowel de industrie – of het nu de groene industrie is, of de energie-industrie, of de klassieke industrie – als de burgers en het parlement worden betrokken.

De resolutie is intussen meer dan twee jaar oud en is momenteel een grote dode letter. We hebben nochtans heel duidelijk aangegeven hoe wij vonden dat dit moest worden opgebouwd. U denkt nu een pact te maken – met een kerstmirakel of zonder kerstmirakel –, maar een pact is iets anders dan een visie, en je moet er een groot draagvlak voor hebben. Het is dus ook logisch dat er een aantal federaties zijn die zich afvragen wat er gebeurt en die een oproep hebben gelanceerd.

Minister, hoe staat u tegenover die oproep van Agoria, FEBELIEC en essenscia om twee kerncentrales langer open te houden?

Op welke manier – we hebben hier al vaak over gedebatteerd, ook over cijfers die we niet hebben – zal in het Energiepact een becijferd antwoord worden geformuleerd op de bekommernissen van de industriële federaties en op de bekommernissen van ons allen? Het bewijs is dat nu plots ook de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) een studie uitbrengt waarin ze kritiek hebben op Elia, en straks is er misschien nog een andere studie. Ik heb ook de studie van EnergyVille nog eens gelezen die is opgemaakt voor FEBELIEC. Daar staan ook weer andere cijfers in. Ze zitten wel ongeveer allemaal in

dezelfde convergentie, maar het bewijst dat we onvoldoende data hebben. Minister, hoe gaat u dit oplossen? Hoe kunt u aantonen dat we met de kern-uitstap tegen 2025 over voldoende capaciteit zullen beschikken om te beantwoorden aan de vraag?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Collega's, voor alle duidelijkheid: we zitten hier in het Vlaams Parlement, in de Vlaamse commissie Energie. Ik stel alleen maar vast dat ik nog voor alle argumentatie die worden aangehaald, vragen krijg, mijnheer Gryffroy, over materie waarover er geen enkele Vlaamse bevoegdheid is. Ik heb het nagevraagd bij de collega's van de federale Kamer; in de Kamer wordt er over dit onderwerp op dit moment geen enkele vraag gesteld, geen enkele. Het verwondert mij dus wel dat iets wat federaal zijn beslag moet kennen en wat uitsluitend een federale bevoegdheid is, hier in dit parlement wordt binnengebracht, hoewel de minister-president van mijn regering en ook uw regering duidelijk heeft gemaakt dat hij de federale problemen en de federale discussies niet in de Vlaamse Regering wil binnenbrengen. Ik kan alleen maar vaststellen dat dit op dit moment hier gebeurt, of dat men toch een poging daartoe doet. Als men vragen heeft over de kernuitstap, over de problematiek, over de verlenging eventueel van de bestaande wet, dan zijn het de federale collega's die initiatieven moeten nemen, dan zijn het de federale collega's die vragen moeten stellen en dan zijn het de federale collega's van de Federale Regering die daar antwoorden op moeten geven. Alles wordt een beetje in een verkeerde volgorde gedraaid. Men spant de kar voor het paard.

We zijn inderdaad druk bezig aan het pact. U vraagt aan mij wat mijn reactie is op de oproepen van de verschillende sectorfederaties die een publieke oproep doen. Het is wel zeer eigenaardig dat u mij enkel de vraag stelt over diegenen die de oproepen doen die u aanhangt en dat u aan mij niet vraagt wat ik vind van alle andere organisaties die een andere mening zijn toegedaan. Dit ruikt absoluut niet naar een objectief gedrag.

Mijnheer Gryffroy, ik ben minister van Energie. U weet – en ik herhaal het nogmaals en ik heb het al op veel plaatsen duidelijk gesteld – dat ik een persoonlijke mening heb. Ik heb die persoonlijke mening ook vertolkt voor ik minister van Energie werd, toen ik nog federaal staatssecretaris was. Mijn persoonlijke mening doet er zelfs niet eens toe. Ik vertolk in de onderhandelingen en de gesprekken met de andere ministers van Energie het standpunt van Vlaanderen, met inbegrip van het standpunt van de Vlaamse Regering waar uw partij toe behoort. Ik zit daar dus niet om mijn persoonlijk standpunt te vertolken. Wekelijks zit ik samen, niet alleen op de weekdays, maar ook in het weekend, omdat de agenda van vier ministers op elkaar afstemmen, niet evident is. Wij offeren dus nogal wat tijd op, maar dat is geen probleem. Het gaat vooruit. We werken met verschillende data. We werken met verschillende studies. We werken vooral aan een pact waarmee we een duurzame omslag in de energiesector willen bereiken. Als u mij vraagt wat de reactie is op de sectorfederaties die vandaag uitspraken doen, dan kan ik u alleen maar meedelen dat de mening van de stakeholders gevraagd is, in juni al. Met andere woorden: wij houden rekening bij de beraadslaging van het pact met de verschillende meningen en verschillende standpunten van de verschillende federaties.

Dat zijn dus de federaties die u noemt: Agoria, essenscia, FEBELIEC. Die hebben in juni duidelijk hun mening al kunnen vertolken, en dat wordt uiteraard meegenomen, net zoals ook de mening van Greenpeace wordt meegenomen, van de Bond Beter Leefmilieu en van Voka en van alle organisaties wier mening is gevraagd. Dat dat verschillende standpunten en meningen zijn, dat is me ondertussen al duidelijk geworden. Ik ben nogal verrast door het feit dat sommigen tot de vaststelling komen

dat niet iedereen in dit land dezelfde mening heeft over bijvoorbeeld zo'n belangrijk onderwerp. Uiteraard zijn er nogal wat verschillen. Ik denk dat het vooruitgaat, maar we hebben nog altijd geen definitieve teksten die klaar zijn om te worden afgeklopt. Dat betekent ook dat de collega's in de Vlaamse Regering inderdaad nog geen teksten hebben waarover kan worden gedelibereerd en waarover een akkoord kan worden bereikt. We gaan naar een uitgebalanceerde ontwerp tekst, die aan alle regeringen zal worden voorgelegd, en er is natuurlijk geen akkoord zonder dat alle regeringen daar hun akkoord aan hebben gegeven. Dat is duidelijk.

Ik moet echter wel zeggen dat ook over de data warm en koud tegelijk wordt geblazen. In een commissievergadering zegt men dat het niet snel genoeg gaat, dat ik het al twee jaar geleden had moeten doen, terwijl ik hier twee jaar geleden nog niet zat. Het enige wat ik weet, is dat ik, zodra ik minister ben geworden, aan de kar heb getrokken omdat we met de diverse regeringen in dit land een Energiepact moeten sluiten, en liefst zo snel mogelijk. Als er één belangrijk feit uit de diverse studies naar voren komt, zonder in detail te treden over alle verschillende elementen, dan is het dat er geen tijd te verliezen is. Er moet een beslissing worden genomen en er moet een pact worden gesloten. Mensen zeggen nu 'laten we geen beslissing nemen, laten we dat nog wat voor ons uit schuiven'. Ik denk niet dat dat de juiste oplossing is. Trouwens, mijnheer Gryffroy, u bent diezelfde mening toegedaan. U moet de commissieverslagen van de voorbije maanden maar nalezen: telkenmale zegt u me dat het sneller moet gaan, dat ik dat Energiepact zo snel mogelijk moet afsluiten. Mijnheer Sintobin, ik pin me dus niet vast op een datum. Het parlement heeft me al meermaals gezegd dat het al lang afgesloten had moeten zijn. Kan men mij dan kwalijk nemen dat ik zeg dat er, voor onze samenleving, voor de toekomst, een beslissing moet worden genomen?

Ik ben altijd zeer gemodereerd geweest in mijn uitspraken, hoor. U mag dat nalezen. Als men mij nu echter vraagt wat ik vind van al die standpunten over kernenergie en de kernuitstap, dan zeg ik: dat is federale materie, en als er een probleem is, dan moet dat daar worden opgelost. Ik zal me als lid van de Vlaamse Regering niet beginnen uit te spreken over uitsluitend federale materie. Uiteraard zal het Energiepact het geheel zijn van gewestelijke en federale bevoegdheden. Dat zal in elkaar moeten sluiten. Dat is ook het pact, en dat is natuurlijk ook wel de moeilijkheid, dat je die verschillende bevoegdheden op elkaar moet doen aansluiten. Als we echter allemaal vanuit de gewesten beslissen over federale bevoegdheden ... Mijnheer Gryffroy, het kot zou te klein zijn als straks de federale collega's zich zouden beginnen uit te spreken over de bevoegdheden van de gewesten, over hoeveel hernieuwbare energie we in de gewesten moeten hebben in 2030, 2040, 2050. We gaan dat toch niet overlaten aan de federale collega's? Dat zullen we toch wel zelf doen. Dat is toch onze bevoegdheid.

Met andere woorden, daar zitten diverse evenwichten in. Het lijkt me toch wel belangrijk dat ik duidelijk meegeef dat ik luister naar en opensta voor de standpunten van iedereen, van alle sectorfederaties, niet alleen van de industrie, maar ook van andere groepen in de samenleving. Ik denk dat ik moet luisteren naar iedereen, en ik vraag u met aandrang om u niet blind te staren op dat ene punt van de nucleaire energie. Er zijn nog heel wat andere punten in het Energiepact die veel belangrijker zijn. Hernieuwbare energie is de toekomst: ik laat daar geen twijfel over bestaan. Als ik als Vlaams minister één ding duidelijk stel, dan is het dat dat de toekomst is en dat het die richting is die we uitgaan. Ik denk trouwens dat de minister-president zondag ook duidelijk heeft herhaald dat dat ook zijn standpunt is. Er is ook nog een opportuniteit op het vlak van opslag. Er zijn ook nog aandachtspunten zoals flexibiliteit. Er is ook nog aandacht voor slim meten, die slimme aanpak waar u zelf voor pleit.

We hebben diverse onderdelen in dat Energiepact die heel veel grote uitdagingen vragen. Het pact is wat mij betreft dus duidelijk meer dan alleen maar de

discussie over de vraag of we nu al dan niet alle kerncentrales gaan sluiten in 2025.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, ik vind uw verdediging toch wel wat zwakjes als u stelt dat kernenergie hier in het Vlaams Parlement eigenlijk niet zou moeten worden besproken, of althans de visie van de Vlaamse Regering daarop, omdat het louter federale bevoegdheid is. Trouwens, u, maar ook de Vlaamse minister-president, hebt daar al diverse uitspraken over gedaan, zeker dit weekend. We kunnen moeilijk hier in het Vlaams Parlement spreken over het Energiepact en het debat over kernenergie uit de weg gaan. Dat geldt ook voor u als u als minister overlegt met andere ministers. Dit is nu een vraag op basis van een aantal uitspraken van een aantal sectorfederaties. Misschien kom ik volgende week terug met uitspraken over de kernuitstap en energie die zijn gedaan door andere federaties of andere belangengroepen. Ik zit hier niet namens een bepaalde belangengroep. Anderen misschien wel. Ik geloof ook niet in lobbyen. Ik stel alleen maar vast dat er steeds meer discussie is over de kernuitstap en de gevolgen daarvan voor het Energiepact.

Dat dat Energiepact nodig is, daarover ben ik het voor honderd procent met u eens, maar ik denk dat we steeds meer moeten denken aan een en-enverhaal en niet aan een of-ofverhaal. Voor mij staan vooral de bevoorradingszekerheid en de betaalbaarheid, maar ook de duurzaamheid van de energie, van de elektriciteit voorop. Als dat zou betekenen dat de kernuitstap inderdaad moet worden uitgesteld en niet mag worden vastgepind op 2025, wie ben ik dan om het debat daarover niet aan te gaan? Ik heb van u ook vandaag weer geen antwoord gekregen. U zegt dat u al uw mening hebt gegeven als privépersoon. Inderdaad, u hebt dat in het verleden al een paar keer gedaan. U zwengelt telkens opnieuw zelf het debat aan. U zegt nu aan ons als parlementsleden dat we eigenlijk geen vragen mogen stellen over de kernuitstap, maar u doet continu niks anders dan uitspraken in de pers, onder andere over de kernuitstap. Hoe wilt u dus dat we daar geen vragen over stellen? Het is niet de eerste keer dat u die tactiek toepast, niet alleen over de kernuitstap, maar ook over andere dossiers. Mij is dus vandaag ook nog altijd niet duidelijk wat het standpunt is van de Vlaamse Regering. Ik veronderstel dat u in uw onderhandelingen met de Federale Regering en andere regeringen over het Energiepact toch ook de mening van de Vlaamse Regering vertolkt, ook wat de kernuitstap betreft. Het is dus duidelijk dat de N-VA inderdaad een voorstander is van het uitstellen van die kernuitstap. Ik ga er dus van uit dat het Energiepact op de lange baan wordt geschoven en dat er geen eensgezindheid is binnen de Vlaamse Regering over de kernuitstap. Ik lees in de kranten naar aanleiding van uw interview of artikel in De Zondagskrant dat minister-president Bourgeois zei het "volstrekt oneens" te zijn met u. Ik citeer: "Als je kernenergie te ondoordacht afvoert, zal je misschien sneller in Franse handen terechtkomen dan nu het geval is, omdat je dan misschien kernenergie zal moeten invoeren." Dat was Geert Bourgeois, minister-president van uw regering, en u vertelt telkenmale het tegenovergestelde. Ik vraag u dat dus nogmaals met aandrang: wat is het standpunt over de kernuitstap dat wordt verdedigd in de onderhandelingen over het Energiepact?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): U zegt dat ze in de Kamer dan een initiatief moeten nemen. Wel, u zult ook weten dat er, voor deze week donderdag, denk ik, een hoorzitting met Elia en CREG is aangevraagd in de Kamer omtrent dit dossier. In de Kamer neemt men dus zeker zijn verantwoordelijkheid. Het is geen Vlaamse bevoegdheid. Ik zal het anders uitdrukken: van 90 procent van de lampen hier is het een federale beslissing of ze werken of niet werken. 10 procent is Vlaams. U

zegt dat het niet onze bevoegdheid is. Ik denk dat dat bij het voorstel van resolutie dat we hebben ingediend over de energievisie en het Energiepact, net altijd de discussie is geweest. De gewesten moeten eerst gaan definiëren wat zij nodig hebben, en dan moet worden bekeken hoe dat federaal kan worden vertaald met betrekking tot het productiepark. Er werd gesteld dat eerst de gewesten hun huiswerk moesten doen, niet de federale overheid. Er was wat gepingpong heen en weer.

Bijkomend is het zo dat u zelf graag het debat hebt aangesneden over kerncentrales. Het viel mij op toen het VBO in september communiceerde dat u de eerste was om te reageren. Het waren niet wij, maar anderen om te zeggen dat het schandig was dat die mensen durfden te pleiten voor het langer openhouden van kerncentrales. Ik kijk niet naar u, maar het was wel "schandig". Als iemand durft te pleiten voor het langer openhouden van kerncentrales, dan is dat een schande. Als iemand ervoor pleit om dat niet te doen, dan wordt dat in alle vrede aanvaard. Ik vind dat geen stakeholdersdebat. Ik heb dat verschillende maanden geleden al aangekaart. In een stakeholdersdebat wordt met alle meningen rekening gehouden. Ik herhaal nogmaals dat u niet specifiek moet antwoorden op de vragen als u dat niet wilt. Ik kan dat begrijpen. Als lid van de Vlaamse Regering hebt u inderdaad nog geen mandaat, want er is ook nog geen tekst. U kunt moeilijk discussiëren over iets waarvoor u geen mandaat hebt. U kunt geen mandaat krijgen omdat er nog geen tekst is. Zo ver zijn we van huis. We dringen wel constant aan.

De resolutie dateert van 2014, om tegen eind 2015 een pact te hebben. Het staat ook in het federale regeerakkoord dat er tegen eind 2015 een federaal pact zou zijn. Nu zeggen dat u er niets over te zeggen hebt omdat het geen Vlaamse bevoegdheid is, vind ik niet correct. Nogmaals, de productie is federaal buiten het hernieuwbare gedeelte, en dan hou ik nog geen rekening met het offshore-gedeelte. We zijn dus afhankelijk van hen.

U hebt zelf gezegd dat u verantwoordelijk bent voor de strategie met betrekking tot energieproductie. U was er tijdens een actuele vraag in de plenaire vergadering fier op dat u die touwtjes in handen hebt. Nu zeggen dat u puur het Vlaamse trekt en dat het federale niet meetelt, is niet correct.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dames en heren, dat begint hier stilaan op een cinema te gelijken. De minister heeft zeer terecht aangegeven dat om over een Energiepact te onderhandelen met alle regio's en de federale overheid, het niet gepast zou zijn dat elke regio zich al meteen tot de tanden bewapend in het fort nestelt van het eigen grote gelijk en dan probeert te onderhandelen. Zo werkt het natuurlijk niet. Het is evident dat we op een thema dat voor sommigen nogal delicaat is en dat een federale bevoegdheid is, niet vragen aan de Vlaamse Regering om nu al van naaldje tot draadje te bepalen wat haar standpunt is en dat het te nemen of te laten is. U weet even goed als ik dat een onderhandeling niet op die manier werkt. Ik vind het dan ook heel logisch dat de ministers samenzitten en proberen een pact in te dienen. Mijnheer Gryffroy, ik ben er zeker van dat als de tekst er de komende weken aankomt, die hier in het parlement zal worden besproken.

U klaagt dat u geen vraag mag stellen omdat een federatie iets heeft gezegd. Als elke keer als een federatie of een individu een opiniestuk of een mening ventileert met betrekking tot kernenergie en de wet op de kernuitstap, een bestaande wet, in vraag wordt gesteld, dan moet u mij eens uitleggen waarom mensen mij komen zeggen dat die 'regulatory instability', dat constant heen en weer, vervelend is. Want wat is het nu? Die onzekerheid creëren we potverdorie

zelf. Tot nader order bestaat de wet op de kernuitstap. Daarnaast wordt een Energiepact uitgewerkt. Op basis van die teksten en alle onderliggende studies zullen we kunnen evalueren of de wet moet worden aangepast of niet. Niet vroeger, niet later. Telkenmale – en vooral wanneer het u goed uitkomt om uw gelijk te halen – aanhalen wat een federatie zegt om de wet op de kernuitstap op losse schroeven te zetten... Die wet is goedgekeurd door een meerderheid en die blijft gehandhaafd.

Pleiten voor langer openhouden, is zeker geen schande. U mag uw mening hebben en dat is heel fijn en de minister mag ook zijn mening hebben, maar het omgekeerde is ook geen schande. Het verschil is dat het omgekeerde in de wet staat en dat uw voorkeurscenario niet in de wet staat. Laat ons alstublieft een beetje kalm blijven en wachten tot het Energiepact er is. Dan kunnen we opnieuw het debat voeren in deze commissie.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Het voordeel van het debat, zowel hier als de voorbije weken in de media en op andere fora, is dat de posities duidelijk worden en dat de 'sense of urgency' heel groot is om tot een beslissing te komen. Er moet beslist worden. Er moeten investeerders aangetrokken worden om de lamp hier te laten branden. Wat ons betreft, wordt het aandeel van Vlaanderen in de energie die die lamp laat branden, een heel stuk groter in de komende jaren middels hernieuwbare energie en investeringen in energie-efficiëntie.

We hebben miljarden investeringen nodig in om het even welk scenario. Ik hoop dat we het debat een beetje op een goede manier kunnen voeren, op een manier die vertrouwen wekt bij investeerders. Daar moet ik vaststellen dat we de voorbije weken niet altijd een goede beurt hebben gemaakt. Er zijn niet alleen de politieke partijen die flipfloggewijs van mening lijken te veranderen, maar bijvoorbeeld ook het vodge papier dat de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) gisteren publiceerde op hun website. Ik vind dat absoluut geen nuttige bijdrage aan het energiedebat. De studies van EnergyVille, Elia, de Bond Beter Leefmilieu (BBL), FEBELIEC en het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) zijn heel waardevolle bijdragen aan het debat. Hetgeen de CREG gisteren publiceerde, was absoluut niet van het niveau dat we van een regulator mogen verwachten. Het was beschamend, wat mij betreft. Ik hoop dat men daar op het niveau van de federale regulator lessen uit trekt om op een ander niveau mee in het debat te stappen.

Wat betreft het mandaat van deze Vlaamse Regering: we hebben hier kamerbreed een mandaat gegeven. We hebben gevraagd om een Energiepact te sluiten, niet alleen tussen ministers maar ook en vooral met de stakeholders in de praktijk. Dat mandaat en de klimaatresolutie stellen heel duidelijk dat de kernuitstap het uitgangspunt is voor de oefening waarvoor we staan. Het federale regeerakkoord is heel duidelijk daaromtrent. Ik hoop dat alle partijen, meerderheid en oppositie, zich houden aan het mandaat dat is afgesproken.

Uiteraard moeten er keuzes worden gemaakt op basis van cijfers. Ik lees bijvoorbeeld cijfers in de studie van Elia, namelijk de investeringen die nodig zijn om twee nucleaire eenheden tien jaar langer open te houden, zijn exact het dubbele van de investeringen nodig om voldoende flexibele capaciteit in gascentrales te bouwen. Er liggen heel wat cijfers op tafel die ons sterken in het mandaat dat het parlement aan de regering heeft gegeven om de kernuitstap te realiseren. Deze moeten als uitgangspunt worden genomen om de oefening van het Energiepact te realiseren.

Wat de minister heeft gezegd, is waar. Dat is uiteraard geen nieuws. Er is naast het debat over gascentrales en kerncentrales veel meer te doen op ons niveau.

Kijk bijvoorbeeld naar de assumpties die worden gemaakt door Elia en anderen met betrekking tot elektrische mobiliteit en waar we nu staan op dat vlak. De heer Gryffroy heeft zichzelf daarnet op de borst geklopt dat hij heel veel werk levert en heel veel voorstellen levert. Hij is niet de enige. We hebben hier een conceptnota met betrekking tot elektrische mobiliteit neergelegd. Ook daar is heel wat werk te doen en hebben we zelf de touwtjes in handen. Kijk waar we staan met betrekking tot hernieuwbare energie. We halen de doelstelling in 2020 op dit moment niet. Er moeten nog verschillende tandjes bij worden gestoken, laat staan dat we de doelstellingen van 2030 en 2040 zullen halen zoals Elia projecteert. Ook daar hebben we de sleutels zelf in handen. We hebben dus heel wat te doen op ons niveau. Ik hoop dat we de komende weken en maanden het debat daarover kunnen voeren.

Minister, ik hoop dat u met uw collega's tot een goed ontwerp van tekst komt die we dan hier kunnen bespreken, misschien in de verenigde commissies. We hebben ondertussen een methodiek ontwikkeld waarbij alle parlementen van dit land samenkomen om over het klimaat- en energiebeleid te debatteren. We hebben daarover een aantal weken geleden een gezamenlijke verklaring goedgekeurd naar aanleiding van de klimaattop in Bonn. Die verenigde energielcommissies zijn graag partner in het tot stand brengen van een Energiepact dat een breed draagvlak moet hebben, niet alleen binnen onze meerderheid – dat is al moeilijk genoeg zoals u kunt vaststellen – maar ook met de oppositie. Dit Energiepact moet over een lengte van jaren en over verschillende legislaturen heen het kader bieden aan investeerders om de miljarden op tafel te leggen die nodig zijn om ons energiesysteem te vernieuwen en onze energieproductie te vrijwaren voor de toekomst.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp-a): Voorzitter, ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om me aan te sluiten bij de oppositie in de Vlaamse Regering. Ik heb het dan over de laatste twee sprekers en over de minister. *(Opmerkingen. Gelach)*

Mijnheer Gryffroy, indien u die vraag zelf niet kunt beantwoorden, is er echt een probleem.

Het blijft me verwonderen dat het op dit ogenblik, eind 2017, nog kan dat binnen de Vlaamse Regering nog over een ondoordachte uitstap uit kernenergie kan worden gesproken. Op zich is dat een mooie zelfbeschuldiging. Voor zover ik weet, dateert die wet immers al uit 2003. Sindsdien is redelijk wat nagedacht, gestudeerd en geschreven. Er is voortschrijdend inzicht geweest. Steeds meer blijkt dat we zonder kernenergie kunnen.

De studie van Elia is het recentste voorbeeld, maar er zijn ook heel wat andere studies geweest. De feiten vormen ook een bewijs. De Federale Regering heeft beslist de levensduur van een aantal kerncentrales te verlengen. De facto doen we het echter al heel wat jaren met minder kerncentrales dan we hebben. De laatste drie of vier jaar is er geen enkel moment meer geweest waarop alle centrales draaiden. Eigenlijk hebben we al een paar jaar geleden een aantal centrales gesloten. Welke centrale gesloten is, wisselt wel van maand tot maand. Eigenlijk kunnen we al lang met veel minder kernenergie. Het is duidelijk dat we in 2025 zonder kernenergie zullen kunnen.

Als ik een aantal sprekers hoor, krijg ik een *déjà vu*. Dit wordt de facto onmogelijk gemaakt door de onzekerheid mordicus in stand te houden. Dit blijkt steeds meer een tegemoetkoming te zijn aan een paar beperkte belangen in Vlaanderen. Ik vind dit ongelooflijk betreurenswaardig. We weten dat we hiermee dreigen een hoop broodnodige investeringen die toch zullen moeten gebeuren naar de toekomst te verschuiven, te missen of elders te zien plaatsvinden. De beste wijze om voor eeuwig en altijd van het buitenland afhankelijk te worden, is

natuurlijk ervoor zorgen dat de investeringen in Vlaanderen worden vertraagd omdat wij niet durven beslissen.

Mijnheer Gryffroy, ondertussen wordt in heel wat buurlanden wel degelijk zwaar in hernieuwbare alternatieve productie geïnvesteerd. Aangezien we niet in staat zijn om zelf te bouwen of dit zelf te laten gebeuren, nemen we steeds meer van die stroom af. We zijn niet in staat toekomstgerichte keuzes over ons energielandschap te nemen. Hoe meer u die onduidelijkheid en twijfel blijft voeden en hoe meer u het licht van de zon blijft ontkennen, hoe langer het zal duren en hoe meer kansen we in Vlaanderen zullen missen. We mogen die weg niet bewandelen.

Er is een grote consensus in België. Voor het eerst merk ik dat de Waalse Regering, de Brusselse Hoofdstedelijke Regering een groot gedeelte van de Federale Regering een duidelijke en toekomstgerichte keuze willen maken die investeerders zekerheid kan bieden. Het zou jammer zijn indien de Vlaamse Regering de rem op de vooruitgang in het energielandschap in dit land zou zijn. Dit zou dan enkel gebeuren omdat de Vlaamse Regering zich vastklampt aan een paar bestaande gevestigde belangen.

Die mensen weten echter ook dat het een uitdovend en geen toekomstgericht verhaal is. In Vlaanderen of in België zal nooit een mens op het idee komen in nieuwe nucleaire capaciteit te investeren. Dat kan niet als we naar de prijzen kijken. Wie niet wil oversubsidiëren, moet vooral wegblijven van de constructie van nucleaire centrales. Als we naar onze buurlanden kijken, zien we hoeveel subsidies dat kost. Dat is waanzin.

Dit is hoe dan ook een uitdovend verhaal. De vraag is of de Vlaamse Regering onder invloed en druk van de N-VA zal blijven vastklampen aan dit uitdovend verhaal en met beide voeten in het verleden zal blijven staan. Zal het nog land duren dat België ervoor zorgt dat het licht in Vlaanderen brandt? Het verbaast me een beetje dat u daar zo happig op bent. Zullen we een stap in de richting van de toekomst zetten?

Minister, u bent wel een beetje voorzichtig. Het is niet uw bevoegdheid. U verwijst naar beslissingen die tot nader order zijn genomen. U hebt het over uw mening als privépersoon. De vraag is of u namens de Vlaamse Regering in een toekomstgericht Energiepact zult kunnen stappen of dat u namens de Vlaamse Regering de rem op de vooruitgang in een Belgisch Energiepact zult vormen. Het is dan tof dat u uw persoonlijke overtuigingen hebt, maar daar zijn we niet veel mee als u die in uw zak moet steken en iets anders op tafel moet leggen. Dat is de vraag waarop we hopelijk voor het eind van dit jaar een antwoord zullen krijgen. Ik hoop dat u niet de Theresa May van de Vlaamse Regering zult worden en niet een hoop zaken zult moeten verkondigen waar u zelf niet in gelooft en die tot niets zullen leiden.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, het draagvlak voor de sluiting van de kerncentrales tegen 2025 is nog nooit zo groot geweest. Ik zou het bijzonder jammer vinden dit moment te missen. Ik stel echter vast dat de Federale Regering relatief weinig over dit thema debatteert, maar dat sommigen er blijkbaar genoeg in scheppen dit thema hier telkens weer op te rakelen en onrust te stoken. Zij willen onze bevoegdheid inzake hernieuwbare energie zo minimaal mogelijk uitvoeren. Ik vind dit onbegrijpelijk en gedeeltelijk ook schuldig verzuim. Er is een beslissing. Er is een wet. Ik begrijp niet goed waar de mensen die de wet in vraag blijven stellen, eigenlijk naartoe willen.

Elke studie kent haar beperkingen, onzekerheden en assumpties. Dat is natuurlijk eigen aan toekomstgerichte studies en aan analyses van scenario's. Dat kan

gewoon niet anders. Het komt er natuurlijk op neer de keuzes te maken die moeten worden gemaakt. Ik stel vast dat we dit niet doen.

Wat kernenergie betreft, wil ik iedereen eraan herinneren dat de N-VA een traditie heeft van keuzes die uiteindelijk niet worden nagekomen. In 2012 stond in het verkiezingsprogramma dat de partij voor een nieuwe kerncentrale zou gaan. Ik stel vast dat die centrale er niet is gekomen. Het debat over een nieuwe centrale is al snel verstomd.

Ik zou de N-VA willen vragen te stoppen met het zaaien van onrust en onzekerheid. Op die manier haalt de partij onze bevoegdheid inzake hernieuwbare energie onderuit. Ik begrijp niet waarom de N-VA dat leuk vindt.

Minister, wat is het standpunt dat de Vlaamse Regering in dit verband op tafel zal leggen? Wat is de timing in verband met het pact? Zult u nog dit jaar kunnen landen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik zal proberen zo volledig mogelijk te zijn. Uit het hele verhaal blijkt duidelijk dat we meer ambitie moeten hebben. Dat blijkt uit alle beschikbare studies. Dat komt voort uit alle contacten die met alle stakeholders worden gelegd. De burgers vragen dit ook. De energieomslag moet sneller en beter verlopen. We weten dat allemaal. Een Energiepact moet dienen om dit te faciliteren. Het pact moet ervoor zorgen dat de energieomslag sneller en beter kan verlopen.

Ik vertrek hierbij, zoals ik twee weken geleden tijdens de plenaire vergadering heb verklaard, vanuit de Vlaamse energievisie die de Vlaamse Regering heeft goedgekeurd. Die visie heeft de titel 'Stroomversnelling' gekregen. Ik stel vast dat veel mensen nog niet beseffen dat we in Vlaanderen wel degelijk een energievisie hebben. Die visie is voor mij de leidraad om een pact met de andere gewesten en de Federale Regering te sluiten. Het is de bedoeling die visie in Vlaanderen zo snel mogelijk in een hogere versnelling te krijgen.

Mijnheer Gryffroy, ik moet uiteraard rekening houden met de bestaande wetten. Ik zal zelfs geen uitspraken over de kernuitstap doen. Ik kom straks nog even terug op de wijze waarop u de indruk tracht te wekken dat ik in mijn reacties als eerste zaken naar voren breng. U mag ver zoeken.

De doelstellingen die we met betrekking tot hernieuwbare energie moeten halen, zijn uiteraard belangrijk. In Parijs zijn doelstellingen met betrekking tot het klimaat afgesproken. Tot nader order lijken die doelstellingen me nog altijd een belangrijk uitgangspunt.

Wat de energiemix betreft, heb ik altijd zeer gematigd gereageerd. Dit geldt ook voor de studie van het VBO, die voor afgelopen zomer is verschenen. Ik heb altijd verklaard dat de toekomst hernieuwbaar is. Iedereen kan dit nalezen.

Maar, mijnheer Sintobin, als uit de objectieve gegevens en uit studies en data blijkt dat dit onhaalbaar en onbetaalbaar is en dat dit de bevoorradingszekerheid zwaar in het gedrang brengt, dan moeten we inderdaad bekijken of er een aantal zaken kunnen worden veranderd. Ik heb daar altijd voor opengestaan. Ik heb dat altijd gezegd. U kunt dat nalezen. En ik geef eerlijk toe dat als ik dat zeg, er een aantal mensen uit bepaalde groepen niet zo gelukkig zijn. Maar nu zeggen dat ik dat telkens opnieuw zelf in gang heb gestoken, is niet correct, mijnheer Gryffroy. Ook op de studie van Elia heb ik zeer gemodereerd gereageerd. Ik was inderdaad altijd klaar met een reactie. Maar het was altijd een zeer gemodereerde en uitgebalanceerde reactie, waarmee ik, op dat vlak, nooit tegen het standpunt van

de Vlaamse Regering ben ingegaan. Maar als natuurlijk perscommuniqué worden verstuurd die net het tegenovergestelde zeggen, namelijk dat de kernuitstap in twijfel moet worden getrokken, dan is het hek van de dam. Mijnheer Gryffroy, ik daag u uit mij te zeggen wie, toen de studie van Elia naar buiten is gekomen, als eerste heeft gezegd dat die kerncentrales langer moeten openblijven. Mijnheer Sintobin, het is niet correct dat ik telkens dit onderwerp op de agenda heb gezet. Dat is absoluut niet juist.

De Vlaamse vertegenwoordigers hebben de werkgroep Productie geleid. Dat betekent niet dat Vlaanderen in die andere werkgroepen afwezig was. En ook niet dat de federale, Brusselse en Waalse deelnemers niet in de werkgroep Productie aanwezig waren. Het is niet omdat we de werkgroepen hebben verdeeld over de vier entiteiten, dat Vlaanderen nu alleen verantwoordelijk was voor de productie en dat ik het dan daar eens zou gaan zeggen hoe het in elkaar zal zitten. Niets is minder waar.

Mijnheer Gryffroy, ik zeg ook eerlijk dat ik met minister-president Bourgeois heel duidelijk heb afgesproken om over dit onderwerp geen verdere inhoudelijke discussie in het openbaar meer te voeren. Ik weet niet of hij dat ook aan u heeft gevraagd, maar aan mij heeft hij dat wel gevraagd. Ik respecteer de afspraken die ik met mijn minister-president heb gemaakt. *(Opmerkingen)*

Daar kan ik ook niet aan doen, u kunt altijd uw vraag intrekken. *(Opmerkingen)*

Ik stel alleen maar vast dat u een vraag indient over de kernuitstap, en dat ik dan op zondag een telefoon moet krijgen van de minister-president om mij op de vingers te tikken en op het matje te roepen. U hebt een vraag ingediend over de kernuitstap – vóór de verklaringen die ik heb gedaan in het weekend. Ik ga daar nu niet op terugkomen. Ik heb met minister-president Bourgeois afgesproken om daar geen verdere inhoudelijke discussie over te voeren. Ik zal dat dus hier niet doen.

Wij moeten onze doelstellingen halen. Wij zijn op dit moment absoluut niet slecht bezig. Vlaanderen is in Europa de nummer twee op het vlak van zonne-energie per vierkante kilometer. Voor grote windturbines onshore per vierkante kilometer zijn we nummer vier. Met ons klein land zitten we op dit moment procentueel aan de top wat betreft zon en wind. Is dat genoeg? Neen! Het moet nog veel meer. En het kan ook nog veel meer. Maar dan moeten we stoppen met doemdenken en met te zeggen dat het niet kan en dat de bevoorradingszekerheid in het gedrang zal komen. Men houdt dan blijkbaar ook geen rekening met innovatie.

Mijnheer Sintobin, ik zie dat uw partij veel meer belang hecht aan de federale dan aan de Vlaamse regulators. Dat is hetzelfde als, twee weken geleden, meer aandacht hebben voor het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO) dan voor Voka. Ik stel vast dat u voortdurend grenzen verlegt tot buiten Vlaanderen. *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

In functie van hoe het u goed uitkomt, zoekt u mensen die uw stellingen bijtreden. Meestal zijn dat belgicistische en zelfs buitenlandse mensen. Ik stel het maar vast.

Mijnheer Bothuyne, als er iets is waarover ik het met de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) eens ben, dan is het dat wij die doelstellingen moeten halen. We kunnen dat ook. Maar we moeten met z'n allen samen die drempels wegwerken om ervoor te zorgen dat we realiseren wat we willen in de Vlaamse Energievisie en in de resoluties die we in het Vlaams Parlement kamerbreed hebben goedgekeurd: een samenleving met langetermijn-doelstellingen die moeten leiden tot meer hernieuwbare energie en minder andere, grijze energie.

Wij hebben daarover met dit parlement een duidelijk standpunt ingenomen. Dit parlement heeft gezegd in welke richting we moeten gaan. Ik ga me niet meer vastpinnen op data. Ik stel alleen maar vast dat de zenuwachtigheid toeneemt naarmate de einddatum nadert. Vanaf het ogenblik dat ik met de ministers rond de tafel heb gezeten – en er is inderdaad aan Waalse kant tijdens het parcours een ministerwissel geweest – hebben we gezegd dat we eind 2017 zouden eindigen. Er zijn nog drie weken in 2017. Ik respecteer de gemaakte afspraak. Als het aan mij en aan Vlaanderen ligt, zullen wij voor eind december 2017 een Energiepact proberen af te sluiten.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Minister, u hebt duidelijk van de roe gekregen van Sinterklaas, met name van Geert Bourgeois. U zegt altijd dat uw uitspraken gemodereerd zijn. Maar ik kan er ook niet aan doen dat ik moet lezen dat u zegt: "Ik wik mijn woorden maar toch dit: ik ben stomverbaasd dat de grootste regeringspartij zich zo laat leiden door grote lobbygroepen." Dan kunt u toch moeilijk gemodereerd noemen.

Ten tweede: waarom moet ik nog oppositie voeren als de heer Gryffroy in de meerderheid zit?

En ten derde ben ik stomverbaasd, minister, wanneer u het spreekrecht van parlamentsleden probeert in te perken, maar ook wanneer iemand als de heer Schiltz zegt dat we hier geen vragen moeten stellen over zaken of dossiers die met het federale niveau te maken hebben. Als dat zou gelden voor alle vragen en debatten in het Vlaams Parlement die deels met het federale of Europese niveau te hebben, dan moeten we de helft van alle vragen en debatten in het Vlaams Parlement schrappen.

Uw reactie over mijn belgicisme is onnozel. Ik probeer mijn taak als parlamentslid te vervullen en informeer mij dus bij alle actoren op het terrein. Ik stel dit als lid van de oppositie alleen maar vast. Ik zeg niet dat ik daarachter sta, ik heb dat gewoon aangehaald.

Minister, er is inderdaad een Energiepact nodig. Maar voor ons is het een en-en-en niet een of-ofverhaal, zoals u telkens opnieuw zegt. Het is toch te belachelijk voor woorden dat u altijd maar zegt dat we in het Vlaams Parlement niet over de kernuitstap moeten spreken omdat dat een federale bevoegdheid is. Maar het staat nu wel centraal in het debat over het Energiepact. Moeten wij, als parlamentsleden, dan zeggen dat we daarover niet gaan spreken, dat we eerst zullen zien wat er gebeurt en dat we er dan achteraf over gaan spreken? *(Opmerkingen van minister Bart Tommelein)*

Ik zit niet in het federaal parlement. Het belangrijkste van wat ik zeg, minister, is dat er binnen de Vlaamse Regering en meerderheid onenigheid is en dat dit voor u inderdaad een moeilijk dossier is. Als u dan op de vingers wordt getikt door de minister-president, is dat inderdaad niet zo evident. Dat is zeker voor u, met uw karakter, niet plezierig. Dat kan ik mij goed voorstellen. U moet hier vandaag publiekelijk zeggen dat u geen uitspraken meer gaat doen. Dat vind ik toch wel straf. Ik blijf erbij dat er blijkbaar onenigheid is. Die onenigheid zal blijven. Vandaag staat in de krant: "N-VA heeft het laatste woord." We zullen wel zien wat er eind dit jaar komt. Ik hoop voor u dat het er eind dit jaar komt. Zoals het er nu ligt, vrees ik voor uw timing.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik heb natuurlijk uw telefoongesprek niet gehoord. *(Opmerkingen. Gelach)*

U weet heel goed dat het niet ging over het inhoudelijke, maar over de vorm, over uw communicatie in de zondagskrant omtrent onze houding. Blijkbaar wordt er bij ons zwaar gelobbyd en laten we ons daardoor leiden. Daar ging het over. Dat was niet de eerste keer. Een paar weken terug zijn ook de woorden 'laf' en 'misdadig' gevallen. Daar gaat het over, over de manier van communiceren.

U zegt dat we mijlenver uit elkaar liggen. Dat klopt niet. Ik heb altijd gepleit dat de nucleaire uitstap drie voorwaarden had: betaalbaarheid, bevoorradingszekerheid en duurzaamheid. De wet van 2003 is duidelijk: 'evalueert de bevoorradingszekerheid inzake elektriciteit en formuleert, wanneer deze in het gedrang dreigt te komen, aanbevelingen dienaangaande'. Dat staat ook in de wet van 2003.

Tegelijkertijd willen we dat koppelen aan flankerende maatregelen. We willen dus de fout van 2003 niet herhalen! Daar waren we, à propos, niet eens bij. We waren zelfs nog bijna onbestaande. Maak niet de fout van 2012! Toen heeft men Tihange 1 verlengd. Die flankerende maatregelen moeten we daaraan koppelen en dat is dan, laat ons zeggen, de verzameling van energie-efficiëntie, de toekomst van de hernieuwbare energie, de uitrol daarvan en tal van zaken daaromtrent. Koppel die aan elkaar. Koppel die echt aan elkaar en veranker die. Dan krijgen we een totaal ander debat.

Mijnheer Tobback, u zegt dat we innovatie beletten als we de kerncentrales langer openhouden. Ik wil u maar meegeven dat er nog nooit zo veel als dit jaar is geïnvesteerd in offshore. Er is dit jaar behoorlijk wat bijkomend geïnvesteerd in onshore. Zelfs de zonnepanelen zijn weer in opgang dankzij de communicatie van minister Tommelein. De kerncentrales hebben volle bak gedraaid. Het verschil zal hem erin zitten of men nucleair draait of dat men de gascentrales beter laat draaien. Als men de gascentrales beter laat draaien, gaat men een capaciteitsmechanisme moeten invoeren. We hebben zelf kamerbreed een resolutie goedgekeurd; we hebben die ook gedaan met de twee andere gewesten en de Kamer. We zeggen daarin dat we stoppen met het ondersteunen van fossiele brandstoffen, maar we gaan de gascentrales wel ondersteunen met een capaciteitsmechanisme. Dat moet u mij eens uitleggen!

Ten slotte wil ik nog iets meegeven aan de heer Bothuyne. In punt 4 van onze resolutie van april 2015 staat – ik zal het nog eens voorlezen zodat u het allemaal goed weet –: "...voorafgaand aan de vastlegging van de interfederale energievisie alle Vlaamse energiestakeholders te bevragen en in discussie te treden met het Vlaamse Parlement over de conclusie die ze trekt uit de bottom-up analyseoefeningen waarbij de impact op mens, milieu en economie steeds in overweging zijn genomen".

Die discussie heb ik hier nog niet gevoerd, hoor! En zeggen dat wij daar een mandaat geven de regering, dat klopt niet.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de verlenging van de steunregeling voor de biomassacentrale Max Green in Gent
– 508 (2017-2018)**

**VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de steun aan de biomassacentrale Max Green in Gent
– 526 (2017-2018)**

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik had gedacht dat we de discussie over de grootschalige biomassacentrales zowat gehad hadden, maar blijkbaar niet. Minister, tijdens de eerste plenaire vergadering van 2017 werd u bevraagd over het dossier van de biomassacentrale in Langerlo. Tijdens deze zitting liet u volgende woorden noteren: "Ik geef toe dat ik het moeilijk heb met een beslissing die in het verleden is genomen. Maar goed, een grote biomassacentrale in Gent, een grote biomassacentrale in Genk, en klaar is kees. Er wordt van niemand meer een inspanning gevraagd voor de energieomslag in Vlaanderen. Wel, ik heb een andere weg gekozen. Ik wil die blijven gaan."

Tijdens dezelfde vergadering riep u de bedrijven, overheden, gemeenten en iedereen die verantwoordelijkheid draagt – ook de burgers – op om verder te gaan met investeringen in zonne- en windenergie en warmtenetten, met inbegrip van geothermie. Deze uitspraken staan in schril contrast met de recente beslissing van de Vlaamse Regering om de Gentse biomassacentrale Max Green vijf jaar langer te subsidiëren. Normaal loopt de huidige steunregeling af tegen eind 2018.

Niet alleen zal de subsidiëring worden verlengd, ook de toegekende steun zal worden opgetrokken. Waar in het verleden Electrabel 11 procent van de groenestroomcertificaten niet te gelde mocht maken, heeft deze regering beslist om dit percentage te verlagen tot 4 procent. Hierdoor zal de jaarlijkse steun ongeveer 107 miljoen euro bedragen. U argumenteert dat het al te gek zou zijn om een centrale die al tien jaar steun geniet, te sluiten net voordat ons land de Europese klimaatdoelstellingen moet halen.

Nochtans gelden voor de centrale van Max Green dezelfde bezwaren als voor de centrales van Bee Power en Langerlo: ook deze centrale wordt gestookt met hout dat afkomstig is uit Noord-Amerika. Deze houtpellets zijn gemaakt van volledige bomen, wat leidt tot bijkomende ontbossing in Canada en de VS. Het hout dat wordt verbrand, kan bovendien nog dienen als grondstof voor de hout- en papierindustrie.

Niettegenstaande uw eerdere woorden gaat de Vlaamse Regering nu toch akkoord om een grootschalige biomassacentrale verder te subsidiëren. Wil dit zeggen dat uw huidige beleid ontoereikend is om de doelstellingen voor hernieuwbare energie te halen tegen 2020?

Indien de centrale zou sluiten in 2018, hoeveel gigawattuur elektriciteit of welk percentage blijft Vlaanderen dan van de opgelegde doelstelling voor hernieuwbare energie verwijderd?

De steun voor de biomassacentrale wordt verlengd en opgetrokken. Wat is hiervan de impact op het overschot aan groenestroomcertificaten? Wat is hiervan de impact op de Vlaamse bijdrage Energiefonds? Zal die opnieuw stijgen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): De huidige steunregeling aan Max Green loopt ten einde in 2018, maar kan theoretisch gezien worden verlengd. In de media lezen we echter dat het risico bestaat dat Max Green zou sluiten na 2018. Daarmee dreigt de productie van 1500 gigawattuur weg te vallen. Dat is ongeveer 5 procent; van een tekort van 5 procent in 2020 zouden we dan naar 10 procent kunnen gaan.

Bij een verlenging moet een installatie al zijn gegevens vrijgeven aan het Vlaams Energieagentschap (VEA) dat dan een onrendabele top berekent. Volgens voorlopige berekeningen van het VEA is de bandingfactor van Max Green 1,14, of ongeveer 110 euro per megawattuur. Decretaal wordt die geplafonneerd tot een bandingfactor 1, of 97 euro per megawattuur. Deze plafonnering geldt voor alle installaties. Daarmee wil de regelgever vermijden dat zeer dure technologieën worden gesubsidieerd.

Echter, in het verleden is er enkel voor Max Green een bijkomende aftopping van 11 procent in het decreet geschreven, waardoor Max Green een bandingfactor krijgt van 0,89 of een onrendabele top van 86,33 euro per megawattuur. Dit percentage van 11 procent kan niet worden verhoogd tot en met 30 april 2021. Indien dit wel zou gebeuren, moest de Vlaamse overheid de eigenaars van de desbetreffende installaties voor de geleden schade.

We hebben in de krant gelezen dat er een beslissing genomen is, daarom vraag ik u het volgende.

Is er een definitieve beslissing genomen over de verlenging van de ondersteuning voor Max Green? Zo ja, wat is de voorziene hoogte en duur van deze ondersteuning en hoe is die onderbouwd? Wat is voor u de motivatie om toch nog verder te investeren in Max Green?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Eerst en vooral wil ik duidelijk maken dat de verlengingsmogelijkheid voor de centrale Max Green reeds in het Energiedecreet vervat zit. Na de initiële steunperiode van tien jaar en de verlenging op basis van ontbrekende vollasturen, voorziet het decreet in twee maal een verlenging van vijf jaar op basis van niet-afgeschreven investeringen. Voor deze verlenging wordt een onrendabele top berekend, waarbij het Energiedecreet voorziet in een maximale bandingfactor van 1. Met het huidige ondersteuningssysteem, waarbij een specifieke onrendabele top voor de centrale wordt berekend, is oversubsidiëring uitgesloten.

Bij de opmaak van het Energieplan 2020 dat door de Vlaamse Regering in oktober is goedgekeurd, werd al rekening gehouden met een op maximum-capaciteit operationele biomassacentrale Max Green in 2020.

Wat betreft de feitelijke, reeds in het decreet geplande, verlenging van Max Green is er dus geen impact op het overschot aan groenestroomcertificaten of op de energieheffing. Echter, vandaag is in het decreet gepland dat 11 procent van de certificaten niet inleverbaar is voor de quotumplicht. Dit is te begrijpen vanuit de marktsituatie toen dergelijke beslissing werd genomen, maar is vandaag niet meer verantwoordbaar. Toen ging men ervan uit dat de elektriciteitsprijs zou stijgen en de prijzen van biomassastromen zouden dalen. We hebben echter het omgekeerde meegemaakt. Om de centrale rendabel te kunnen uitbaten, wees de exploitant op de noodzakelijkheid om een aanpassing aan deze regeling door te voeren. Ik ben daarom in onderhandeling gegaan met de exploitant en we hebben een akkoord bereikt om 4 procent van de certificaten niet in aanmerking

te laten komen voor de quotumplicht. De Vlaamse Regering heeft dit akkoord ook wel bevestigd in een voorontwerp van decreet.

U ziet dus: de noodzakelijke steun wordt berekend, vervolgens afgetopt op het decretale maximum van 1 procent en 4 procent van de uitgereikte certificaten is niet inleverbaar. Ik durf er mijn hand voor in het vuur te steken dat deze centrale niet overgesubsidieerd wordt. Wat betreft de impact op het certificatenoverschot, is deze nagenoeg nihil, en de energieheffing blijft wat ze is.

In 2020 kan Max Green 1483 gigawattuur groene stroom leveren, goed voor de bevoorrading van 424.000 gezinnen. Op een totale Vlaamse doelstelling van 25.074 gigawattuur levert dit project ook een belangrijke bijdrage aan het behalen van het vooropgestelde aandeel hernieuwbare energie.

Deze centrale wordt nu al jarenlang gesubsidieerd. Het zou dan ook geen slimme zet zijn om deze centrale net voor 2020 te laten vallen. Het verlengingsdossier moet nog worden ingediend en door het Vlaams Energieagentschap (VEA) worden behandeld. Volgens de huidige planning zou het aanvraagdossier begin 2018, in februari of maart, bij het VEA worden ingediend. De biomassa die Max Green zal verbranden, zal ook moeten voldoen aan de strenge duurzaamheidscriteria die zijn ingevoerd.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik herinner u eraan dat uw voorzitter nog niet zo lang geleden zei dat we moeten stoppen met het subsidiëren van grootschalige biomassa en dat het eigenlijk gaat om een vorm van klimaatbedrog. Deelt u de mening van de voorzitter op dit vlak, of zegt u dat dit iets anders is? Voor mij is het net hetzelfde.

Als ik uw uitleg hoor, zegt u eigenlijk dat u hebt onderhandeld met Electrabel. U zegt ook dat dit een belangrijk aandeel hernieuwbare energie is dat we moeten proberen in te passen in de energiemix en dat we moeilijk zonder kunnen. Dit doet me begrijpen dat de onderhandelingspositie van Electrabel bijzonder sterk was. Ik vraag me af wat er gebeurt als ze binnenkort afkomen en zeggen dat ze nog wat geld te weinig hebben en vragen of u nog wat kunt bijsteken. Zou u dat dan doen of zou u zeggen: tot hier en zeker niet meer verder?

U zegt dat we de centrale al zo lang subsidiëren. Ik zou dan zeggen dat er al heel veel geld naar de centrale is gegaan, ongeveer 1 miljard euro. U zegt: laten we nog wat doorgaan. Ik vind dat een heel vreemde redenering. Kunt u dat een beetje duiden?

Wat de duurzaamheidscriteria betreft, ben ik blij te horen dat de centrale voldoet aan de wettelijke vereisten. Dat zou er nog aan mankeren. Bent u bereid om die duurzaamheidscriteria nog wat bij te spijkeren zodat we zeker zijn dat er geen stromen worden verbrand die voor andere doelstellingen kunnen worden gebruikt?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voor de goede verstaander: de 11 procent wordt vervangen door 4 procent. Men krijgt dus 7 procent meer dan vroeger.

Voor mij is er nog iets niet duidelijk. Uw motivatie is dat u er al lang mee bezig bent. Dat klopt. Het kan worden verlengd. Dat klopt ook. De 1500 gigawattuur is ongeveer 7 procent van de doelstellingen die u wilt halen in 2020. Vindt u niet dat het een beetje tegenstrijdig is met bijvoorbeeld het project van Bee Power dat indertijd werd afgeschoten als 'het verbranden van geld' of 'het verbranden van hout'?

U weet ook dat ik nooit een voorstander ben geweest van het ombouwen van een oude kolencentrale van de jaren 60 naar de zogenaamde moderne biomassa-centrale. Ik veronderstel dat u er al eens geweest bent. Ik ben er ook al eens geweest. Het is een gigantische site vol met roestige buizen. Ik zie daar weinig innovatiefs aan. En indertijd heeft men dan Bee Power vakkundig afgeschoten, wat een oplossing was voor dertig tot veertig jaar en gekoppeld aan een warmtenet. Ik snap uw motivatie niet goed, maar het kan ook aan mij liggen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, natuurlijk is het niet ideaal. Natuurlijk is een centrale als Max Green niet iets wat in de toekomstige energiemix zal zitten, maar ze staat er nu en ze kan worden verlengd met vijf jaar. Mijnheer Gryffroy, ik denk toch dat u voor een verlenging bent.

Het punt is heel eenvoudig. Die centrale heeft niet op volle kracht gedraaid – dat heeft de minister aangehaald – en dus kan ze verlengd worden zonder dat er oversubsidiëring is. Langs de ene kant zit u te roepen dat de doelstellingen moeten worden gehaald, langs de andere kant wilt u niet dat deze als tussenstap, voor vijf jaar, wordt gebruikt. Het is het een of het ander.

Natuurlijk kan je geen nieuwe biomassacentrale maar voor vijf jaar in de markt zetten aan deze subsidievoorwaarden. Dat gaat niet, mijnheer Gryffroy, dan zet je je opnieuw vast. Dit is gewoon een kort uitstel van vijf jaar waarmee we inderdaad de bezorgdheden van energiebevoorradingzekerheid bufferen en – like it or not – we mogen ze mee in aanmerking nemen voor de hernieuwbare-energiedoelstellingen. Dat is mooi meegenomen. Het is een heel nuchtere en pragmatische opstelling die getuigt dat de minister beslissingen kan nemen die wars zijn van ideologische krampen.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Er wordt mij gevraagd naar Bee Power. Ik heb het dossier van Bee Power nooit op mijn bureau gehad, mijnheer Gryffroy. U weet ook zeer goed waarom Bee Power niet is doorgegaan. Bee Power was niet in orde met de bevoorradingsstromen. Het was duidelijk dat dat dossier niet in orde was. Wij kiezen inderdaad niet voor het installeren van grootschalige biomassa.

Het dossier Langerlo is nog altijd lopende. Het is nog altijd niet helemaal weg. Als voor augustus 2018 blijkt dat die centrale nog kan worden opgestart, is er in theorie nog altijd een engagement van de vorige Vlaamse Regering om daar toch nog wel verschrikkelijk veel ondersteuning aan te geven.

Ik denk dat we ook duidelijk moeten zijn. Als er 1400 gigawattuur in het Energieplan nog niet helemaal is toegewezen, dan is de hele grote onthutsende vaststelling van een deel van een parlement dat ik mijn doelstellingen niet zal halen. Ik moet dan iedere keer zeggen dat het niet mijn doelstellingen zijn, maar onze doelstellingen. De grote bekommernis van alle partijen – ook van uw partij, mijnheer Gryffroy – om die doelstellingen te halen, verwoord en vertolkt door de heer Vandaele tijdens de Septemberverklaring, zit nog goed in mijn achterhoofd. 'Mijnheer Tommelein, u haalt 1418 gigawattuur op dit moment niet. U hebt dat nog niet toegewezen.' Ik heb ook duidelijk gezegd hoe dat kwam. Het had te maken met het wegvallen van twee grootschalige biomassacentrales in het plan.

Ik moet eerlijk toegeven dat dit gaat over een bijna gelijkaardige gap. Als ik zeg dat we de biomassacentrale van Gent niet zullen verlengen, dan verdubbelt nog eens die gap waarover moord en brand wordt geschreeuwd dat we ze niet zullen halen. Ik geef eerlijk toe dat ik de weerstand van andere partijen in de coalitie in dezen zeker niet heb gevoeld, mijnheer Gryffroy. En ik druk het zacht uit.

Met andere woorden, er was een vrij grote consensus tussen de N-VA, CD&V en Open Vld om deze verlenging door te voeren waarbij dat in het ontwerp van decreet is gesteund. Mij lijkt het dus een verstandige beslissing om uw doelstellingen 2020 niet nog eens te hypothekeren door een bestaande centrale die men al jarenlang ondersteunt, nu opeens vlak voor het einde van de doelstellingen, dicht te doen om principiële redenen.

Ik denk dat we dan toch wel een vrij grote mate van masochisme zouden hebben.

Mijnheer Danen, de grootschalige biomassacentrales zijn echter niet de toekomst. U weet dat ik daarover een standpunt heb, en dat wordt trouwens ondertussen ook wel gedeeld door Europa, en ook door andere landen, en ook andere gewesten trouwens, zoals Wallonië, dat ook heeft beslist er geen nieuwe op te starten. Dit is echter geen nieuwe centrale. Dit is een bestaande centrale, waarvan de verlengingsregels in de decreettekst zijn ingeschreven en waarover we inderdaad hebben onderhandeld. Wat de zekerheid betreft die ter discussie staat, ik zeg duidelijk in mijn antwoord dat er een akkoord is tussen de uitbater van de centrale en de Vlaamse Regering dat we dat op 4 procent brengen. Dat is ingeschreven in de decreettekst, en dat zal ook nog naar het parlement komen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik heb ook gelezen dat u zegt of schrijft of laat schrijven dat dat moet helpen om de doelstellingen qua hernieuwbare energie te halen, maar men kan zich natuurlijk afvragen in hoeverre dit echt hernieuwbare energie is. U zegt wel dat dat voldoet aan de criteria, maar het blijft gaan om hout dat moet worden aangevoerd en voor andere doelstellingen kan worden gebruikt. Ik vind dit wel analoog aan de andere centrales die inderdaad terecht zijn afgekeurd of terecht niet zullen worden gebouwd. Ik vind dit dus een valse vorm van hernieuwbare energie.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dank u. Ik zal op zoek gaan naar de Latijnse vertaling van 'syndroom van selectieve verlenging'. (*Opmerkingen van Willem-Frederik Schiltz en van Andries Gryffroy*)

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de REG-premies (rationeel energiegebruik)

– 523 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik stel deze vraag op basis van een aantal schriftelijke vragen die we hebben gesteld. We hebben moeten vaststellen dat het lang heeft geduurd voor we die cijfers daadwerkelijk hebben gekregen. Ik denk dat we de schriftelijke vraag voor een derde keer hebben moeten stellen, omdat de cijfers blijkbaar nog niet waren gevalideerd enzovoort. Vlaanderen voorziet in een aantal steunmechanismen die worden uitgerold in een REG-actieplan. Het gaat om het geven van ondersteuning voor isolerende werken, maar ook voor warmtepompen, zonneboilers enzovoort. Je zou dan denken dat die REG-premies in principe een interessant instrument zijn om gezinnen en bedrijven en vooral ook overheden te stimuleren tot energiebesparende investeringen.

Als we dan echter de cijfers opgevraagd op 4 oktober gaan analyseren, en de cijfers die we hebben binnengekregen zijn enkel maar de cijfers voor 2016, dan zien we eigenlijk een negatieve tendens in vergelijking met 2015. Het uitbetaalde bedrag zakt met 3 procent, met ongeveer 3 miljoen euro, het aantal dossiers met 6 procent en de uitbetaalde premies voor woongebouwen met 4 procent. Het enige dat positief is, is dat het aantal dossiers en uitbetaalde premies voor niet-woongebouwen toenam, met 14 procent en 2 procent. Het aandeel van de lokale besturen nam daar echter fors af. Het aantal dossiers is daar namelijk met een derde gedaald, en de som van de aan de lokale besturen uitbetaalde premies is gehalveerd.

Minister, wat is volgens u de verklaring voor het dalende aantal dossiers en de daling bij de uitbetaalde bedragen voor de woongebouwen? Dezelfde vraag heb ik ook met betrekking tot het aandeel van de lokale besturen. Waarom is dat zo fors afgenomen? Wat zult u doen om de aanpak van die REG-premies grondig te evalueren en bij te sturen? Hoe zult u proberen een nieuwe boost te geven aan die REG-premies?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, bedankt voor uw vraag. Ik wil in mijn antwoord voorafgaand duidelijkheid geven over de uitbetaalde premies. De door u geciteerde cijfers komen wel niet overeen met de resultaten van de energieprijzen van de afgelopen jaren.

Het totale bedrag aan energieprijzen dat werd uitbetaald door de elektriciteitsnetbeheerders in 2016 bedroeg 98,3 miljoen euro. In 2015 ging het over een bedrag van 98,8 miljoen euro. In beide bedragen worden alle premieacties van de elektriciteitsnetbeheerders opgenomen, inclusief de kortingsbonnen, maar worden de energiescans wel buiten beschouwing gelaten. Een daling met 0,5 miljoen euro, dat is dus wel geen 3 miljoen euro. Het aantal uitbetaalde dossiers voor woongebouwen zakte inderdaad met 6 procent, maar het overeenstemmende uitbetaalde bedrag daalde slechts met 1,6 procent, en niet met 4 procent. Voor niet-woongebouwen nam het aantal dossiers inderdaad toe met 14 procent, maar steeg het uitbetaalde bedrag met 19 procent, en niet met 2 procent.

Wat de woongebouwen betreft, de daling zit in de absolute aantallen, vooral op het niveau van de acties inzake beglazing en muur- en dakisolatie. Inzake beglazing moet worden vermeld dat de ondersteuning vanuit het energiebeleid eerder symbolisch kan worden genoemd: ten opzichte van het investeringsbedrag, vooral indien ook het raamwerk moet worden vervangen, stelt de premie voor het glas in feite niet zo verschrikkelijk veel voor. De ondersteuning via de Vlaamse renovatiepremie van collega Homans is in dezen veel belangrijker. Wat muurisolatiedossiers betreft, zat de daling in 2016 vooral in de navulling van spouwen, minder in de isolatie langs de buitenzijde. Ik heb daar niet onmiddellijk een verklaring voor. Zowel de premiehoogte als de inhoudelijke voorwaarden zijn in die periode niet gewijzigd. Wij vernamen wel vanuit de sector dat veel aannemers zich in de tweede helft van 2016 meer hebben geconcentreerd op dakisolatie omdat de belastingvermindering daarvoor vanaf 2017 inderdaad wegviel, en er daardoor minder activiteit was op het vlak van spouwvulling. Voor dakisolatie zagen we in 2016 dan ook enkel een daling van het aantal dossiers die worden uitgevoerd door doe-het-zelvers. De overblijvende groep woning-eigenaars zonder dak- of zoldervloerisolatie blijkt evenwel zeer moeilijk te motiveren om die toch prioritaire energiebesparende investering uit te voeren.

Wat de lokale besturen betreft, stel ik inderdaad een drastische daling qua uitbetaalde dossiers vast, met 35 procent ten opzichte van 2015. Dit verwondert mij zeer. Veel lokale besturen ondertekenden immers een burgemeestersconvenant en

engageerden zich ertoe om hun CO₂-uitstoot drastisch te verlagen. Nu, percentages zeggen natuurlijk niet alles. Het aantal premies voor niet-woongebouwen, en het aantal premies voor lokale besturen in het bijzonder, is in absolute termen een pak lager dan het aantal premies voor woongebouwen. Beperkte schommelingen leiden dan natuurlijk ook sneller tot grotere procentuele afwijkingen. Ik zal die terugval echter niet minimaliseren. Ook de lokale besturen moeten hun steentje bijdragen aan de energietransitie die wij met z'n allen moeten realiseren. Ik richt me tot de heren schepenen en burgemeesters die hier zitten, en ook de gemeenteraadsleden. *(Opmerkingen van Valerie Taeldeman)*

En heel zeker ook de dames. Ik geef u zelfs een bijzondere opdracht, want u kunt meer overtuigen, dacht ik.

Iedereen moet daarin mee, en de lokale besturen moeten daarin absoluut een voorbeeldrol vervullen.

Wat bijsturing en grondige evaluatie betreft, we hebben het premiestelsel voor facturen vanaf 2017 fundamenteel gewijzigd. Ik ben er ook niet van overtuigd dat er altijd snel moet worden ingegrepen in de premievoorwaarden en premiehoogtes, want om de haverklap wijzigingen aanbrengen aan steunmaatregelen zorgt ook voor heel veel verwarring. Het creëert veel onzekerheid en is nefast voor het investeringsbeleid. Ik zal dan ook niet onmiddellijk een grootschalige evaluatie doen. Uit de resultaten van de REG-enquête bleek al dat burgers onvoldoende op de hoogte zijn van bestaande ondersteunende instrumenten. Ik zal me er dan ook toe engageren om, naast de continue inspanningen, de premies nog meer bekend te maken, via websites, via brochures en via nieuwsberichten. U weet dat ik ter zake ook aan de Energiehuizen een speciale opdracht wil toewijzen. Bovendien zal over enkele maanden de aandacht voor energetische renovaties opnieuw stijgen, want Batibouw komt er dan opnieuw aan, en de ervaring leert ons dat dat dan toch al wat meer aandacht krijgt.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Ik moet vaststellen dat het niet de eerste keer is dat er hier over cijfers wordt gediscussieerd, dat u andere cijfers hebt dan wij. Wij hebben een antwoord gekregen op een schriftelijke vraag. Dat was een pdf-file, die is omgezet in een Excelfile en in een Excelfile kun je een som maken.

Vorig jaar hadden we dat probleem met de energieleningen. We hebben toen ook moeten vaststellen dat de cijfers verschillend waren en er zijn schriftelijke vragen gesteld om te verklaren waarom. We hebben dit een paar weken geleden moeten vaststellen in verband met de windmolens. Wat mij het meeste zorgen baart, is de vraag wat nu de juiste cijfers zijn. We zijn december 2017 en discussiëren nog over cijfers van 2016. U zegt met veel poeha dat mijn cijfers niet juist zijn, maar ik heb ze gekregen als antwoord op mijn schriftelijke vraag. Wat kan ik dan meer doen?

Het aandeel van de openbare besturen is misschien maar klein in verhouding tot de rest. Dat klopt, maar ik stel vast dat het gehalveerd is. Misschien maken de openbare besturen maar een klein onderdeel uit van het geheel, maar het aandeel is gehalveerd. Dat baart me zorgen. U zit met die burgemeesters-convenanten waar 30 tot 40 procent is beloofd. De gemeenten vertegenwoordigen soms maar 2 procent in de totaliteit. Hoe kan er dan aan 30 of 40 procent worden gekomen als ze zelf maar voor 2 procent verantwoordelijk zijn? Ik stel vast dat heel wat gemeentes niet de moeite doen om de tabellen in te vullen om hun verbruiken weer te geven. Ik vind dat verontrustend. Dat is net iets waar de overheid wel iets aan kan doen. U kunt niet zeggen tegen de gezinnen dat ze een premie moeten aanvragen. U kunt dat ook niet zeggen tegen de bedrijven. Dat is trouwens tegen het liberaal denken. Ten opzichte van lokale

besturen kunnen we toch wel iets meer doen? Ook als je weet dat veel lokale besturen gebouwen hebben die voor verbetering vatbaar zijn.

Als de cijfers die ik krijg niet kloppen, dan moeten we ook geen vragen meer stellen.

De voorzitter: Mevrouw Taeldeman heeft het woord.

Valerie Taeldeman (CD&V): U hebt in uw antwoord zelf verwezen naar de renovatiepremie van minister Homans. Ik wil hier geen cijferoorlog voeren, maar ik wil nogmaals de klemtoon leggen op de synergie tussen het luik Wonen en het luik Energie. Vanuit onze fractie blijven we daar voor pleiten.

Ik vermeld ook graag nog eens dat we tijdens de vorige legislatuur met de heer Bothuynne een mooi voorstel hebben uitgewerkt dat de naam kreeg 'Energie+-pakket'. Daarin stellen we voor om de verschillende premies vanuit het woonbeleid en de REG-premies te laten samenvloeien tot een mooi pakket dat kan worden aangeboden aan de particulier in plaats van alle kleine afzonderlijke premies.

Mijnheer Gryffroy, ik had een beetje verwacht dat u ook zou verwijzen naar de conceptnota van uw eigen fractie die is ingediend en die morgen wordt voorgesteld in de commissie Wonen. Die conceptnota sluit mooi aan – ik zal het woord kopie niet gebruiken – bij het Energie+-pakket dat wij in de vorige legislatuur hebben gelanceerd. Uw fractie pleit ook voor meer synergie tussen de premies Wonen en Energie.

Minister, we vragen steeds aparte cijfers op van de REG-premie, de renovatiepremie, de VAP-premie enzovoort. Wat is uw standpunt tegenover het integreren van de aparte premies in een mooi pakket? Het kan een interessante opdracht zijn voor uw administratie en het Vlaams Energieagentschap om dat te onderzoeken.

De voorzitter: De heer Beenders heeft het woord.

Rob Beenders (sp.a): De cijfers binnen dit onderwerp analyseren, is niet heel erg gemakkelijk. Er is veel beschikbaar, maar eigenlijk ook niks. Daarin monitoren is niet zo evident, als ik nu ook nog hoor dat de cijfers die nog maar pas zijn verschenen betwistbaar zijn. Ik hoop dat we daarover snel duidelijkheid krijgen. Als er een ding positief is aan dat krantenartikel, mijnheer Gryffroy, dan is het de aandacht die u geeft aan dergelijke premies. Of ze goed of slecht zijn, als er maar over wordt gecommuniceerd. Het geeft altijd een stimulans aan mensen om na te denken over noodzakelijke investeringen.

Sinds oktober is de energielening ook veranderd. Men kan nu in plaats van 10.000 euro 15.000 euro lenen. Het is misschien nog wat vroeg om conclusies te trekken uit de impact van die verhoging, maar misschien kunt u wel zeggen of er sindsdien meer gebruik van is gemaakt.

Ik wil er ook voor pleiten dat u snel de taakomschrijving van de energiehuizen afrondt en dat duidelijk wordt welke inspanningen ze kunnen leveren om de stimulans in dergelijke investeringen te versnellen. Ze zijn het best geplaatst om op het terrein de initiatieven die u wilt nemen, te ondersteunen en te versterken. Ik wil vragen om snel met de energiehuizen aan de slag te gaan, hun taakomschrijving af te spreken en hun te vragen om nu al op korte termijn initiatieven te nemen om verder over de premies te communiceren en die in de markt te zetten. Ze zijn vragende partij om de afspraken af te ronden en vinden zelf dat ze meer kunnen doen om de vooropgestelde doelstellingen mee te kunnen halen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, u zegt dat u weinig of niets gaat veranderen aan de REG-premies zelf. Er valt misschien iets voor te zeggen. Ik stel me dan wel de vraag wat het nut is van de conceptnota die morgen in de commissie Wonen wordt besproken door de heer Gryffroy en anderen. Zij halen aan dat het goed zou zijn om zware ingrepen te doen om ervoor te zorgen dat de premies tussen Wonen en Energie beter op elkaar worden afgestemd. Mijn vraag is dan wat het voorwerp of de doelstelling is van die conceptnota. Het parlement moet natuurlijk zijn werk doen en als iemand denkt conceptnota's te moeten indienen, dan moet hij dat vooral doen. Het is natuurlijk zinvol of interessant als er enig perspectief is dat er ook iets mee wordt gedaan.

Ik stel ook vast dat lokale besturen relatief weinig doen met die premies. Ik maak me daar wel wat zorgen over. Ik zou u ook willen vragen of u een initiatief wilt nemen om dat wat meer te 'boosten'.

Nog een meer algemene vraag. Hoe kunnen we ervoor zorgen dat mensen die achterblijven – en dat zijn vaak sociaal kwetsbaren – toch meer en beter gebruikmaken van dit soort premies zodat ze in meer kwaliteitsvolle woningen kunnen gaan wonen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Ik zal als minister uiteraard geen voorafname doen op de conceptnota die door parlementsleden is ingediend in een andere commissie. Ik heb het inderdaad ook gelezen in de krant.

Ik ben het ermee eens dat het ondoorzichtig kluwen van premies, een probleem is. Het is natuurlijk niet zo eenvoudig om oplossingen te vinden voor een samenvoeging van premies omdat bepaalde premies bij de minister van Wonen zitten en bijna uitsluitend binnen de begroting van Vlaanderen vallen, terwijl de energiepremies worden beheerd door de netbeheerders en via de factuur gaan. Ik sta daarvoor open, maar het is in de eerste plaats de bedoeling van de conceptnota om ervoor te zorgen dat er duidelijkheid komt over de woon- en renovatiepremies. In een latere fase kan dan worden gekeken in welke mate de energiepremies daarop kunnen aansluiten. Ik ben daar absoluut niet tegen, maar misschien moet een deel van de energiepremies dan opnieuw in de begroting worden gebracht.

Ik ben het ermee eens dat er nog meer moet worden gecommuniceerd en dat er nog meer duidelijkheid moet worden gecreëerd. Ik heb daar deze morgen op de radio opnieuw een verklaring over afgelegd. Ik heb berichten gekregen dat het duidelijk en verstaanbaar was op Radio 2 bij De Inspecteur toen het ging over het overzicht van de premies. Er gaat bijna geen week voorbij of ik moet ergens op een of ander forum uitleg geven. De energiehuizen kunnen een heel belangrijke rol spelen in het creëren van meer duidelijkheid, meer overzichtelijkheid en meer transparantie. Ik leg daar de laatste hand aan samen met de energiehuizen. We hopen daarmee in januari naar buiten te kunnen komen zodat het duidelijker wordt.

We moeten niet om de haverklap dingen veranderen, want mensen hebben het daar moeilijk mee.

De gemeenten spelen een cruciale rol. Ik heb de contacten met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) op dit vlak versterkt. Ik werk zeer goed samen met de verantwoordelijke van de VVSG die hierover nog meer met de gemeenten moet overleggen. De gemeenten zullen de komende jaren een cruciale factor zijn. Ik beweer niet dat ze niets doen. Indien iemand me vraagt of ze nog meer kunnen doen, zal ik antwoorden dat dit uiteraard kan. Alles kan beter.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik heb nog een slotbemerking. De conceptnota wordt morgen besproken. U hebt de aanpak van de fasering correct weergegeven. Ik wil hier echter niet het debat over de conceptnota voeren. Ik stel twaalf maanden na de feiten vast dat we blijkbaar over de verkeerde cijfers beschikken en dat de cijfers ook niet zo denderend zijn. Alles wat we hieraan kunnen doen, staat los van de conceptnota die de commissie Wonen morgen zal bespreken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de indieningstermijnen voor de EPB-aangifte (energieprestatie en binnenklimaat) – 524 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, het is een probleem dat me langs verschillende kanten wordt gemeld. Een verslaggever moet bij de Energieprestatie-databank een EPB-aangifte indienen voor een gebouw of een gedeelte van een gebouw. Dit moet gebeuren ten laatste zes maanden na de datum van de ingebruikname of de beëindiging van de vergunnings- of meldingsplichtige werken of binnen een termijn van vijf jaar na de verlening van de stedenbouwkundige vergunning of de neerlegging van de melding. Dat klinkt ingewikkeld, maar in principe komt het erop neer dat een gezin dat verbouwt maar in de woning blijft wonen officieel binnen een termijn van zes maanden een EPB-aangifte moet indienen. Deze termijn start immers automatisch na de verlening of de melding. Indien het gezin in de woning blijft wonen, neemt het de woning ook in gebruik.

Het is voor een gezin een huzarenstuk de verbouwingen binnen zes maanden af te ronden indien het gezin ook in de woning blijft wonen. Voor andere gezinnen duiken dan weer budgettaire problemen op. Hierdoor worden niet alle EPB-plichtige werken tijdig afgerond. Ze worden naar een latere fase doorgeschoven. Hierdoor worden de dossiers automatisch afgesloten en zijn de gezinnen de facto in fout. Ook al hebben ze de ambitie de werken binnen een termijn van vijf jaar uit te voeren, dit betekent dat hen in theorie zware boetes boven het hoofd hangen.

Minister, bent u op de hoogte van deze problematiek? Gezinnen ondervinden problemen indien ze tijdens de verbouwingen in hun woning blijven wonen. Hoe wordt de ingebruikname gecontroleerd? Hebt u weet van veel laattijdige aangiftes door gezinnen die tijdens de verbouwingen in hun woning zijn blijven wonen? Eigenlijk heb ik een voorstel. Kan niet worden gewerkt met de datum waarop de vergunningsplichtige werken worden beëindigd?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, de controle en de handhaving van de indiening van de EPB-aangiftes voor verbouwingsprojecten verloopt enigszins anders dan u hebt geschetst. Er zijn laattijdige EPB-aangiftes voor verbouwingsprojecten en voor nieuwbouwprojecten. Het Vlaams Energieagentschap (VEA) kan niet inschatten of er meer laattijdige aangiftes zijn voor projecten waarbij de mensen in de verbouwde woning blijven wonen.

Conform het Energiedecreet moet de EPB-aangifte worden ingediend uiterlijk zes maanden na de datum van de ingebruikname of na de datum van de beëindiging

van de vergunningsplichtige werken. Dit moet zeker gebeuren binnen een termijn van vijf jaar na de verlening van de stedenbouwkundige vergunning of van de neerlegging van de melding.

Als het om een verbouwing of een kleine uitbreiding van een woning gaat, baseert het VEA zich niet zo maar op de datum van de ingebruikname om de indieningstermijn van zes maanden te starten. Een blijvende bewoning tijdens de werkzaamheden vormt immers geen sluitende vaststelling van de beëindiging van de werkzaamheden of van een ingebruikname. Het is immers de verbouwde woning die in gebruik moet worden genomen. In het geval van een blijvende bewoning is dit vaak een feitenkwestie.

Op basis hiervan stuurt het VEA de aangifteplichtige geen aanmaning om de aangifte in te dienen. Bij verbouwingen en kleine uitbreidingen stuurt het VEA enkel een aanmaning als het agentschap zich op een sluitende vaststelling kan baseren. Het VEA moet met zekerheid kunnen stellen dat de woning na de vergunde werkzaamheden in gebruik is genomen. Dit kan ter plaatse of door middel van fotomateriaal worden vastgesteld. Een woning is effectief in gebruik genomen als ze zichtbaar is bemeubeld en wordt gebruikt. In dat geval start de indieningstermijn van zes maanden op de dag van de vaststelling. Indien na zes maanden geen EPB-aangifte is ingediend, wordt de aangifteplichtige aangemaand om de aangifte in te dienen.

Indien het VEA zich voor de start van de handhavingprocedure in een specifiek dossier toch op een niet of minder sluitende vaststelling zou hebben gebaseerd, zal het agentschap zijn eigen vaststellingen in de aanmaningsfase of hoorzittingsfase op basis van de reacties en de tegenargumenten kritisch bekijken. Indien de vaststelling onvoldoende sluitend blijkt, wordt de procedure geannuleerd of wordt een eventuele indicatieve boete kwijtgescholden.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, de procedure die u net hebt geschetst, is wat ik ook heb beschreven. Ik heb dat niet gedaan vanuit de invalshoek van het VEA, maar op basis van de regels. De problematiek bevindt zich bij de mensen die blijven wonen in de woning die ze verbouwen en die de werken niet binnen een termijn van zes maanden kunnen afronden.

Volgens u moet het VEA eigenlijk zelf komen vaststellen of die mensen er al dan niet wonen. Waarom kan niet worden gewerkt met de datum waarop de vergunningsplichtige werken worden beëindigd? Waarom kan die datum hier niet gewoon in worden opgenomen? Dat is uiteindelijk mijn vraag. Het VEA past het de facto al op deze wijze toe. Waarom wordt dit niet in het decreet geformaliseerd?

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Voorzitter, ik heb hier al eerder vragen om uitleg over de EPB-aangiftes gesteld. Aan de hand van de antwoorden stel ik vast dat er problemen en hiaten zijn. Het VEA doet allicht zijn best, maar zou best wat meer mensen en middelen krijgen om zijn taken uit te voeren.

Mijnheer Gryffroy, op dit vlak ben ik het met u eens. Ik ben veeleer voor duidelijke richtlijnen en regels die mensen effectief kunnen naleven. Indien dat niet gebeurt, kan dan een procedure worden gestart. Nu verloopt alles smooth, maar het is niet heel duidelijk wanneer mensen al dan niet in overtreding zijn. Dit zorgt voor veel frustratie op het terrein.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Gryffroy, ik heb duidelijk gesteld dat het VEA de sluitende vaststelling dat een woning wel degelijk in gebruik is ter plaatse of aan de hand van een foto kan doen. Ik zie niet in wat het probleem is.

U hebt het over het einde van de vergunnings- of meldingsplichtige werken. Het VEA moet met zekerheid weten dat de woning na de vergunde werken effectief in gebruik is genomen. Dat kan door middel van een vaststelling of aan de hand van fotomateriaal. Ik zie niet in wat het probleem is. Er moet een sluitende vaststelling zijn van het einde van de werken en van de ingebruikname van de woning.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Minister, ik stel gewoon vast dat wat volgens u geen probleem is naar mijn aanvoelen wel een probleem is. Het gaat om de datum van de ingebruikname. U hebt gesteld dat de mensen maar een foto moeten nemen. Ik stel vast dat we ons hier in een grijze zone bevinden. Blijkbaar treden anderen me hier bij. Mijn vraag is dan ook of u die grijze zone niet gewoon zwart-wit kunt maken. Ik verwijs dan naar mijn voorstel. Dat is mijn enige opmerking.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over pocketvergisters – 530 (2017-2018)

Voorzitter: mevrouw Tinne Rombouts

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Voorzitter, met de pocketvergisters begeven we ons naar de land- en tuinbouwsector, meer bepaald naar de veeteeltsector. Wat het klimaat betreft, kan die sector een goed rapport voorleggen. Tussen 1990 en 2014 is er een daling van maar liefst 27 procent geweest. Indien we dat vergelijken met de mobiliteitssector, wat altijd als eerste voorbeeld wordt gegeven, doet de land- en tuinbouwsector het zeer goed.

Een van de elementen die hiertoe ongetwijfeld hebben bijgedragen, is de installatie van een aantal pocketvergisters. Die toestellen verwerken de mest tot warmte en elektriciteit. Het Vlaams beleid heeft zich geëngageerd om die pocketvergisters te ondersteunen. Dat is in het verleden gebeurd, en in het vervolgtraject voor enerpedia 2.0 heeft minister Schauvliege aangegeven te zullen focussen op sensibiliserings-, voorlichtings- en onderzoeksacties met betrekking tot energiebesparing en hernieuwbare energie in de Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven. Deze techniek kan hiertoe bijdragen.

Dit punt vormt een onderdeel van de resolutie betreffende een sterk Vlaams klimaatbeleid die het Vlaams Parlement vorig jaar heeft goedgekeurd. Het zou de bedoeling moeten zijn niet enkel de bestaande pocketvergisters te ondersteunen, maar ook nieuwe toestellen te ondersteunen en te stimuleren.

Uit het antwoord op een vraag die ik onlangs stelde, blijkt dat er op dit moment 70 pocketvergisters geplaatst zijn in Vlaanderen, goed voor ongeveer 2000 megawattuur elektriciteit en 7000 megawattuur warmte. Uit uw antwoord blijkt dat deze cijfers al enkele jaren stabiel zijn. We slagen er dus niet in bijkomende pocketvergisters in Vlaanderen geïnstalleerd te krijgen. Dat kan te maken hebben met de situatie in de melkveesector. Vorig jaar en het jaar daarvoor waren de prijzen daar bijzonder laag en was er dus maar een beperkte ruimte om

bijkomende investeringen te doen. Maar allicht zijn er toch wel een aantal zaken die kunnen worden verbeterd in de manier waarop we land- en tuinbouw-bedrijven ondersteunen om deze technologie te introduceren en in stand te houden.

Heel wat installaties hebben technische problemen ondervonden. Het Innovatie-steunpunt, dat specifiek deze bedrijven begeleidt, zet nu vooral in op het performanter maken van de huidige installaties en gaat niet meer actie voeren om nog nieuwe installaties te installeren. Blijkbaar treden er systematisch fouten op. Men wijst daarbij naar een gebrekkige kwaliteit van de installaties als gevolg van een gebrekkige financiële ondersteuning.

Minister, bent u op de hoogte van de problematiek van de pocketvergisters? En dan heb ik het over het feit dat er geen groei is in deze sector. Bent u op de hoogte van de problemen die er zijn om de installaties bedrijfszeker te laten functioneren? Kan de Vlaamse overheid op de een of andere manier de investeringen die nodig zijn om die bedrijfszekerheid te garanderen financieel ondersteunen?

Hoe zult u, zoals de Klimaatresolutie vraagt, een beleid op gang trekken om het aantal pocketvergisters opnieuw te doen stijgen in Vlaanderen? Er is een omschakeling naar investeringssteun aangekondigd. Op welke manier wordt die berekend opdat we voldoende investeringssteun kunnen geven, zodat er effectief optimale installaties kunnen worden geïnstalleerd zonder de gebreken die in het verleden werden vastgesteld?

Met welk budget zult u dit beleid voeren?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Bothuyne, het lijkt me logisch dat dergelijke technische problemen in de eerste plaats worden teruggekoppeld met de leverancier. Het is mogelijk, en in elk geval aangewezen, dat in de leveringsovereenkomsten garanties over de goede werking en het onderhoud worden opgenomen en dat de leverancier daarbij zijn verantwoordelijkheid opneemt.

De investeerders waren op de hoogte van de steunregeling bij de investeringsbeslissing en het afsluiten van de overeenkomst met de leverancier. Ik voorzie niet in bijkomende steun voor bestaande installaties.

De afgelopen jaren is er nog wel een groei aan pocketvergisters geweest: het aantal pocketvergisters is gestegen van 59 installaties in 2014 tot 65 in 2015 en 70 in 2016. Het gaat weliswaar om kleine installaties, die in verhouding tot hun productie en bijdrage tot de doelstellingen grote administratieve lasten genereerden. Daarom is inmiddels beslist om, in plaats van de exploitatiesteun via certificaten, op een eenvoudiger manier een investeringssteun toe te kennen voor nieuwe projecten. Deze steun maakt de installaties even rendabel als de vroegere certificatensteun, maar verlaagt wel de begininvestering, het investeringsrisico en de administratieve lasten.

Het is dus mijn verwachting en hoop dat deze steunregeling interessanter is dan de oude steunregeling. Het betreffende besluit voorziet dat de nieuwe steunregeling na één jaar geëvalueerd zal worden. Het aantal nieuw te verwachten aanvragen moet echter ook realistisch ingeschat worden ten aanzien van het potentieel. Daarnaast moeten bedrijven in voldoende grote hoeveelheden beschikken over bepaalde inputstromen, waardoor het potentieel beperkt is in functie van dit type landbouwbedrijven in Vlaanderen.

Er lopen daarnaast wel onderzoeken om het potentieel uit te breiden voor andere inputstromen zoals varkensmest, maar deze technologie is nog niet marktrijp.

De middelen voor het Investeringsfonds, 1 miljoen euro per jaar, komen uit het Energiefonds.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, dank u voor het antwoord. Het is bijzonder belangrijk dat de investeringssteun, als hij in de markt wordt gezet, er effectief voor zorgt dat installaties op een rendabele manier kunnen worden aangekocht en in werking gesteld. De investeringssteun moet voldoende hoog worden ingesteld zodat op basis daarvan investeringsbeslissingen worden genomen. We hebben wel degelijk meer dergelijke installaties nodig, ook al spreken we hier over een ander potentieel dan windturbines en zonne-energie in Vlaanderen.

Ik ben blij dat u al meteen een jaarlijkse evaluatie inbouwt. Zo kunnen we op dat vlak misschien bijsturen.

Ik begrijp dat niet meer wordt voorzien in investeringssteun of andere ondersteuning voor bestaande installaties ondanks de kosten die men daar heeft of ondervindt? *(Minister Bart Tommelein schudt het hoofd)*

Dat is te betreuren.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister, pocketvergisters spelen in Vlaanderen een belangrijke rol. We hebben nogal wat landbouw in onze regio, niet alleen zeer grote bedrijven maar ook veel kleinere landbouwbedrijven. Voor hen is een investering niet altijd evident, ook al is er een verwachte terugverdientijd die heel acceptabel is en die zorgt voor een mooie besparing. De omschakeling naar een eenvoudige investeringssteun en minder administratieve lasten is zeer interessant. Daarbij moeten we er natuurlijk over waken, zoals u hebt gezegd, dat de investeringssteun voldoende is om de investeringen te ontgrendelen.

Uit de voortgangsrapporten van 2017 van Biogas-E blijkt dat de stroomproductie uit biogas 789 gigawattuur bedraagt. Dat is niet niks. Daarmee worden de subdoelstellingen voor 2020 alvast gehaald. Collega's, zo zie je dat met relatief weinig middelen goede resultaten kunnen worden geboekt. Het gaat hier om technologie die grotendeels in ons land werd ontwikkeld. Een aantal bedrijven, zoals Biolectric, maken daarin opgang. Het is een mooi verhaal: Vlaanderen ontwikkelt een technologie die zeer positief bijdraagt in een specifieke sector en die kan worden uitgezonden over heel Europa.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.